

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

Κανονισμός Μεταφοράς Τεχνολογίας

Μονάδα Μεταφοράς Τεχνολογίας και Καινοτομίας Πανεπιστημίου
Πελοποννήσου

Νοέμβριος 2022

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1.Εισαγωγή.....	3
2. Γενική Πολιτική για τη Διανοητική Ιδιοκτησία.....	8
2.1 Ορισμοί.....	10
2.2 Κατηγορίες εφευρέσεων.....	12
2.2.1 Γενικές αρχές για τις Εφευρέσεις.....	12
2.2.2 Ειδικά Θέματα Εφευρέσεων.....	14
2.2.3 Πνευματική Ιδιοκτησία – Δικαιώματα Δημιουργού.....	15
3. Διαχείριση Διανοητικής Ιδιοκτησίας.....	19
3.1. Δίπλωμα ευρεσιτεχνίας.....	19
3.1.1. Κατάθεση στην αρμόδια αρχή.....	21
3.1.2 Τέλη.....	22
3.1.3 Τερματισμός διπλώματος ευρεσιτεχνίας.....	22
3.2 Δίπλωμα Τροποποίησης (ΔΤ).....	23
3.3 Πιστοποιητικό υποδείγματος χρησιμότητας (ΠΥΧ).....	24
3.4 Εμπορικό σήμα.....	24
3.5 Δικαίωμα προτεραιότητας.....	25
4. Στρατηγική Κατάθεσης και Κατοχύρωσης της Διανοητικής Ιδιοκτησίας.....	27
4.1 Προετοιμασία.....	27
4.2 Περιγραφή εφεύρεσης.....	28
4.2.1 Σύνταξη αξιώσεων.....	28
4.3. Εσωτερική διαδικασία κατάθεσης τίτλου Διανοητικής Ιδιοκτησίας στο ΠΑ.ΠΕΛ.....	30
4.4. Κρίσιμα σημεία στο πλαίσιο προστασίας Διανοητικής Ιδιοκτησίας.....	34
5. Αξιοποίηση Διανοητικής Ιδιοκτησίας και ίδρυσηΤεχνοβλαστών.....	35
5.1 Γενικό πλαίσιο εμπορικής αξιοποίησης.....	35
5.2. Επιχειρηματική αξιοποίηση ερευνητικής δραστηριότητας.....	36
6. Σύναψη συμφωνιών εμπορικής αξιοποίησης Διανοητικής Ιδιοκτησίας.....	39
6.1 Συμβάσεις Μεταφοράς Τεχνολογίας.....	39
7. Ίδρυση τεχνοβλαστών.....	43
7.1 Διαδικασία ίδρυσης τεχνοβλαστών.....	43
7.1.1 Συμμετοχή ερευνητών.....	45
7.1.2 Συμμετοχή Πανεπιστημίου Πελοποννήσου.....	47
8. Γενική Πολιτική για τη σύγκρουση συμφερόντων.....	50
8.1. Ζητήματα στρατηγικής στον σχεδιασμό συναλλαγών για την επιχειρηματική αξιοποίηση της έρευνας.....	51
8.2 Συμβάσεις, συναλλακτικά έγγραφα και συναλλακτικός λόγος.....	53

8.1.1 Σχεδιασμός και κατάρτιση συμβάσεων	53
8.1.2 Βασικές αρχές για τον σχεδιασμό συμβάσεων.....	54
8.1.3 Η κατάρτιση συμβάσεων από το ΠΑ.ΠΕΛ	54
8.3 Συναλλακτικά έγγραφα	55
8.4 Ο λόγος των συναλλαγών.....	56
8.5 Διαδικασίες που ακολουθούνται για την εφαρμογή πολιτικής συγκρούσεων συμφερόντων	56
8.5.1 Διαδικασία ενημέρωσης των ενδιαφερομένων σχετικά με τις ρυθμίσεις της πολιτικής σύγκρουσης συμφερόντων.....	56
8.5.2 Διαδικασία αναφοράς προς τον φορέα καταστάσεων σύγκρουσης συμφερόντων	57
8.5.3 Διαδικασίες που ακολουθούνται από την επιτροπή σύγκρουσης συμφερόντων	57

1.ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το ζήτημα της εμπορικής αξιοποίησης της επιστημονικής γνώσης δεν είναι άγνωστο στον εγχώριο δημόσιο διάλογο. Η ελληνική νομοθεσία ήταν από τις πρώτες, παγκοσμίως, που συμπεριέλαβε τα ζητήματα μεταφοράς τεχνολογίας. Μόλις πέντε χρόνια μετά τον νομό Bayh-Dole Act¹, ξεκινώντας από τον Ν. 1514/1985 (ο οποίος καταργήθηκε, εκτός των άρθρων 13-14, 27-29 και 31) και τον Ν. 1733/1987, όπου η έννοια της μεταφοράς τεχνολογίας αποτέλεσε μέρος του τίτλου του νόμου, υπογραμμίζεται η σημασία της αξιοποίησης και μεταφοράς της επιστημονικής γνώσης για τη βραχυπρόθεσμη ή μακροπρόθεσμη εξυπηρέτηση του αναπτυξιακού προγράμματος της χώρας.

Ειδικότερα, στο πλαίσιο της πρόσκλησης με τίτλο: «ΑΞΟΝΑΣ Α: Ωρίμανση του Οικοσυστήματος Μεταφοράς Τεχνολογίας στην Ελλάδα» για την υποβολή προτάσεων στο επιχειρησιακό πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία» διαμορφώθηκε η πρόταση έργου για τη δημιουργία Μονάδας Μεταφοράς Τεχνολογίας και Καινοτομίας στο Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου (εφεξής ΠΑ.ΠΕΛ), η οποία και εγκρίθηκε με την υπ' αριθμ Α.Π 159/12.01.2021 απόφαση του Ειδικού Γραμματέα Διαχείρισης Προγραμμάτων ΕΤΠΑ και ΤΑ. Η Μονάδα που θα διαμορφωθεί υπό το πλαίσιο που παρουσιάζεται στο παρόν παραδοτέο εναρμονίζεται πλήρως και με τις επιταγές του Νόμου 4957/2022 «Νέοι Ορίζοντες στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα: Ενίσχυση της ποιότητας, της λειτουργικότητας και της σύνδεσης των Α.Ε.Ι. με την κοινωνία και λοιπές διατάξεις».

Η *Μεταφορά Τεχνολογίας* είναι ο όρος που χρησιμοποιείται διεθνώς για να περιγράψει το σύνολο των διαδικασιών που εφαρμόζουν οι οργανισμοί στους οποίους πραγματοποιείται Έρευνα, προκειμένου να μεταφέρουν τα αποτελέσματα αυτής σε έναν άλλο οργανισμό (ιδιωτικό ή δημόσιο), ο οποίος θα αναλάβει να τα αναπτύξει περαιτέρω με στόχο τη δημιουργία καινοτόμων νέων προϊόντων και υπηρεσιών προς όφελος της Οικονομίας και της Κοινωνίας. Τα τελευταία σαράντα χρόνια οι Δημόσιοι Ερευνητικοί Φορείς (Πανεπιστήμια, Ερευνητικά Κέντρα, κ.α.) ασχολούνται όλο και πιο συστηματικά με αυτή τη διαδικασία, ενώ έχει ήδη αρχίσει να αναδεικνύεται ο ρόλος που μπορεί αυτή να παίξει στην ανάπτυξη της Οικονομίας.

Απ' τον συνδυασμό των διατάξεων του άρθρου 2 του Ν. 4310/2014 παρ. 33 και του άρθρου 21 του Ν. 1733/1987 ως **μεταφορά τεχνολογίας** νοείται η παροχή τεχνολογίας στην οποία περιλαμβάνονται: α. η άδεια εκμετάλλευσης διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας και πιστοποιητικών υποδείγματος χρησιμότητας, β. η μεταβίβαση διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας και πιστοποιητικών υποδείγματος χρησιμότητας, γ. η παροχή τεχνικών κατασκευαστικών οδηγιών, σχεδίων ή υπηρεσιών, δ. η παροχή υπηρεσιών οργάνωσης και διοίκησης, καθώς και εξειδικευμένων

¹ <https://www.cogr.edu/sites/default/files/COGR%20Bayh%20Dole%20V.2.pdf>

συμβουλευτικών υπηρεσιών ή υπηρεσιών παρακολούθησης και ελέγχου, ε. η ανακοίνωση βιομηχανικών απορρήτων με σχέδια, διαγράμματα, υποδείγματα, πρότυπα, οδηγίες, αναλογίες, συνθήκες, διαδικασίες, προδιαγραφές και τρόπους παραγωγής προϊόντων που αναφέρονται στην παραγωγική εκμετάλλευση. Τέτοια βιομηχανικά απόρρητα αποτελούν κυρίως οι τεχνικές πληροφορίες, στοιχεία ή γνώσεις που αφορούν σε μεθόδους, εμπειρίες ή δεξιότητες, που έχουν πρακτική εφαρμογή ιδιαίτερα στην παραγωγή αγαθών και παροχή υπηρεσιών, εφ' όσον δεν έχουν γίνει ευρύτερα γνωστά και στ. η από κοινού έρευνα ή ανάπτυξη νέας τεχνολογίας, επιδεικτικών ή πειραματικών προγραμμάτων ή έργων.

Αντικείμενο, λοιπόν, του Έργου αποτελεί η ωρίμανση του οικοσυστήματος Μεταφοράς Τεχνολογίας, ώστε να αξιοποιούνται με τον πιο αποτελεσματικό και αποδοτικό τρόπο τα αποτελέσματα της Έρευνας που πραγματοποιούνται στο ΠΑ.ΠΕΛ. Σκοπός του έργου είναι να αναπτυχθούν οι απαραίτητες δομές, οι διαδικασίες και οι ανθρώπινοι πόροι που θα υποστηρίζουν τη Μεταφορά Τεχνολογίας στο ΠΑ.ΠΕΛ. Παρακάτω παρουσιάζεται το Παραδοτέο 1.1.1 περί Πολιτικής για τη Διαχείριση Διανοητικής Ιδιοκτησίας, όπως αναφέρεται σχετικά στο υποβληθέν υπ' αριθμ Α.Α ΤΔΠ (Τεχνικό Δελτίο Πράξης): 1.0. Ειδικότερα, διευκρινίζονται

- ο τρόπος και η διαδικασία σχετικά με την κατοχύρωση της νέας γνώσης με την έκδοση Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας, και τη διαχείριση δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας με σκοπό την εκμετάλλευση και εμπορική αξιοποίησή τους.
- διαδικαστικά ζητήματα σχετικά με τις συμφωνίες εμπορικής αξιοποίησης της διανοητικής ιδιοκτησίας, καθώς και με την ίδρυση τεχνοβλαστών. Παράλληλα, θα αποσαφηνιστούν όλες οι λεπτομέρειες αναφορικά με τη διαχείριση του Τεχνοβλαστού, όπως ενδεικτικά είναι οι ακόλουθες:
 - Παραχώρηση δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας
 - Παροχές από το Πανεπιστήμιο σε προσωπικό, εξοπλισμό και υποδομές
 - Διαμόρφωση μετοχικού σχήματος
 - Χρηματοδοτήσεις και σχέδιο κάλυψης εξόδων Τεχνοβλαστού
 - Καθορισμός αρμόδιου οργάνου για διαπραγμάτευση συμφωνιών εμπορικής αξιοποίησης της διανοητικής ιδιοκτησίας
 - Καθορισμός αρμόδιου οργάνου για παρακολούθηση λειτουργίας Τεχνοβλαστού
- το όργανο και οι διαδικασίες, που θα ακολουθούνται από τον ερευνητικό φορέα για την αποφυγή σύγκρουσης συμφερόντων, ενώ απαριθμούνται ενδεικτικά περιπτώσεις σύγκρουση

Από τον συνδυασμό των άρθρων 1 του Ν.4310/2014, 16 Συντάγματος και 179 ΣΛΕΕ περί προαγωγής επιστήμης και έρευνας, προκύπτει η ανάγκη ενίσχυσης επιστημονικών και τεχνολογικών βάσεων με τη δημιουργία ενός χώρου έρευνας, τόσο σε εθνικό όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο, στον οποίο οι ερευνητές και οι επιστημονικές γνώσεις θα κυκλοφορούν ελεύθερα. Το ΠΑ.ΠΕΛ λοιπόν, όπως κάθε ερευνητικός φορέας, δημιουργεί και παράγει γνώση με σκοπό την παραγωγή καινοτόμων επιστημονικών αποτελεσμάτων, την απόκτηση τεχνογνωσίας και την ανάπτυξη της τεχνολογίας, που αποτυπώνεται σε προϊόντα από συγκεκριμένους τομείς έρευνας. Τα προϊόντα αυτά προέρχονται ή δημιουργούνται από τις εμπειρίες, τις γνώσεις και γενικά την ικανότητα της πανεπιστημιακής κοινότητας για δημιουργία και εφαρμογή αποτελεσμάτων, ιδεών, καθώς και για παροχή υπηρεσιών, μεγάλης τεχνολογικής και γενικά κοινωνικοοικονομικής σημασίας, που ενδιαφέρουν και προάγουν το ΠΑ.ΠΕΛ. Η μεταφορά και διάθεση των προϊόντων από τους δημιουργούς προς τα άλλα μέλη του ΠΑ.ΠΕΛ είναι ελεύθερη και απαραίτητη για την αμοιβαία συνδρομή στην ανάπτυξη νέων τέτοιων προϊόντων. Η μεταφορά και χρήση όμως αυτών των προϊόντων στον οικονομικό χώρο γίνεται σύμφωνα με τον κανονισμό λειτουργίας της Μονάδας Μεταφοράς Τεχνολογίας και Καινοτομίας. Η δυνατότητα μεταφοράς τεχνογνωσίας στην παραγωγή καθορίζεται από τη βασική αρχή ότι τα προϊόντα αυτά έχουν έμμεσα ή άμεσα οφέλη (οικονομικά, κοινωνικά, κ.λπ.) για τον ενδιαφερόμενο φορέα χρήστη. Τα οφέλη αυτά μπορούν να προέλθουν από τη βελτιστοποίηση των διεργασιών παραγωγής, τη δημιουργία νέων καταναλωτικών προϊόντων και υπηρεσιών, και γενικά τον εκσυγχρονισμό στον τομέα παραγωγής και διάθεσης προϊόντων, συνθηκών εργασίας, κοινωνικών παροχών και επιπτώσεων. Η μεταφορά γνώσης που θα εφαρμοστεί τόσο στη βελτιστοποίηση της παραγωγής, όσο και στην παραγωγή νέων προϊόντων απαιτεί τη στενή συνεργασία των φορέων της παραγωγής (π.χ. βιομηχανία, υπηρεσίες, τουρισμός, πρωτογενής τομέας ,ή μεταποίηση) και των δημιουργών γνώσης εντός του ερευνητικού χώρου, ώστε να συνδέεται η έρευνα με την παραγωγή και κατ' επέκταση την παραγωγικότητα. Η γνώση των αναγκών του φορέα χρήστη κατευθύνει την εφαρμοσμένη έρευνα και ταυτόχρονα η δυνατότητα των ερευνητών να παράγουν νέα Ερευνητικά Αποτελέσματα (ΕΑ) κατευθύνει τη μελλοντική πορεία της τεχνολογίας, καθώς και τη βασική έρευνα που στηρίζει τις κοινωνικο-οικονομικές διαστάσεις αυτής. Η εφαρμοσμένη και η βασική έρευνα είναι δύο άμεσα συνυφασμένες δραστηριότητες, που αποτελούν τη βάση για την ανάπτυξη και λειτουργία του ΠΑ.ΠΕΛ.

Ένας από τους βασικούς στόχους του ΠΑ.ΠΕΛ, ως φορέας που προάγει την έρευνα, είναι η εξασφάλιση της επιχειρηματικής αξιοποίησης των αποτελεσμάτων της ερευνητικής δραστηριότητας προς όφελος και χρήση από το ευρύτερο κοινωνικό σύνολο. Το ΠΑ.ΠΕΛ δρα με στόχο τη γεφύρωση του χάσματος μεταξύ του πανεπιστημίου και της παραγωγής, μέσω της δημιουργίας αξιόπιστων μηχανισμών αποτύπωσης, της αξιολόγησης και προβολής των ερευνητικών αποτελεσμάτων και

δυνατοτήτων προς τον παραγωγικό τομέα, της ανάπτυξης συνεργασιών με επιχειρήσεις (μεταφορά/ανταλλαγή know-how και ανάπτυξη βιομηχανικής έρευνας), της παροχής αδειοδοτήσεων (licensing) της διανοητικής ιδιοκτησίας σε επιχειρήσεις για τη δημιουργία νέων και τη βελτιστοποίηση υφιστάμενων προϊόντων και υπηρεσιών και της ενίσχυσης επιχειρήσεων τεχνοβλαστών (spin-off) από μέλη του ΠΑ.ΠΕΛ σε συνεργασία με τον ιδιωτικό τομέα. Ο απώτερος σκοπός συνίσταται στη δημιουργία κουλτούρας, συνεργασίας και επίλυσης των προκλήσεων της αγοράς και της κοινωνίας, τη μείωση του φαινομένου του brain-drain και τη δημιουργία αντίστροφης τάσης για brain-gain, μέσα από την ενίσχυση της απασχόλησης νέων ερευνητών, σε μια βιώσιμη -μέσω της ανταγωνιστικότητας των ελληνικών επιχειρήσεων εθνική οικονομία.

Προς το σκοπό αυτό, κρίσιμο ρόλο αναμένεται να διαδραματίσει η Μονάδα Μεταφοράς Τεχνολογίας και Καινοτομίας. Αντικείμενο της Μονάδας Μεταφοράς Τεχνολογίας και Καινοτομίας είναι η ενίσχυση της ερευνητικής ικανότητας του Α.Ε.Ι., η διασύνδεσή του με τη βιομηχανία, η μεταφορά της γνώσης που παράγεται προς την κοινωνία και η καλλιέργεια της ιδέας της επιχειρηματικότητας εντός της ακαδημαϊκής κοινότητας. Η Μονάδα Μεταφοράς Τεχνολογίας και Καινοτομίας δύναται να προσελκύει πάσης φύσεως χρηματοδοτήσεις, οι οποίες προέρχονται από ιδιωτικούς ή διεθνείς πόρους, καθώς και συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα. Η οικονομική διαχείριση των πόρων πραγματοποιείται αποκλειστικά μέσω του Ειδικού Λογαριασμού Κονδυλίων Έρευνας (ΕΛΚΕ) του ΠΑ.ΠΕΛ.

Ο ΕΛΚΕ από την έναρξη λειτουργίας του έχει ως σκοπό την «διάθεση και διαχείριση κονδυλίων που προέρχονται από οποιαδήποτε πηγή» (βλ. άρθρα 50 έως 69 του Ν. 4485/2017 ως ισχύουν, καθώς και άρθρα 229-259 του Ν. 4957/2022). Στην περίπτωση δ' της παραγράφου 1 του άρθρου 51 του Ν. 4485/2017, με τίτλο Πόροι - Πηγές Χρηματοδότησης του ΕΛΚΕ ορίζεται ρητά ότι πόροι του ΕΛΚΕ προέρχονται από την εμπορική εκμετάλλευση δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας, προϊόντων μεταφοράς τεχνολογίας-τεχνογνωσίας, που προκύπτουν από την εκτέλεση χρηματοδοτούμενων έργων και την εν γένει ερευνητική δραστηριότητα των μελών της πανεπιστημιακής κοινότητας. Γενικά, η διαχείριση κονδυλίων που προέρχονται από τη διάθεση προϊόντων και υπηρεσιών, λόγω των δημιουργικών δραστηριοτήτων των μελών του ΠΑ.ΠΕΛ αποτελεί μέρος του σκοπού λειτουργίας του ΕΛΚΕ. Η δράση αυτή βοηθάει σημαντικά στην προσπάθεια του ΠΑ.ΠΕΛ για εξεύρεση πόρων προκειμένου να ανταπεξέλθει στις αυξανόμενες ανάγκες υποστήριξης έργων, ερευνητικού και εκπαιδευτικού ενδιαφέροντος, καθώς επίσης και την ενίσχυση της υποδομής για την παροχή υπηρεσιών, καθώς και άλλων δραστηριοτήτων. Στο πλαίσιο αυτό, ο ΕΛΚΕ-ΠΑ.ΠΕΛ συντηρεί και προσαρμόζει στα ισχύοντα δεδομένα μια πολιτική μεταφοράς τεχνολογίας με τους ακόλουθους σκοπούς: α. την κατοχύρωση της νέας και χρήσιμης γνώσης που προκύπτει από την ερευνητική δραστηριότητα του ΠΑ.ΠΕΛ, β. την παραχώρηση αδειών χρήσης

δικαιωμάτων (licensing) στον ιδιωτικό και δημόσιο τομέα με σκοπό την εκμετάλλευση και εμπορική αξιοποίησή τους, γ. την ενίσχυση των εταιρειών τεχνολογικών (spin-off companies) του ΠΑ.ΠΕΛ, καθώς και της επιχειρηματικής δραστηριότητας των μελών και φοιτητών του και δ. την αξιοποίηση των εσόδων, που προέρχονται από την παραχώρηση αδειών χρήσης, για τη χρηματοδότηση της ερευνητικής και εκπαιδευτικής δραστηριότητας.

2. ΓΕΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΝΟΗΤΙΚΗ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ

Σύμφωνα με τον Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας του ΠΑ.ΠΕΛ (ΦΕΚ Β'/1563/09.05.2019), ο σχεδιασμός και η διεξαγωγή ενός ερευνητικού προγράμματος οφείλουν να ακολουθούν τους κανόνες της επιστημονικής τεκμηρίωσης. Απαγορεύεται ρητά η κατασκευή ή η παραποίηση ερευνητικών αποτελεσμάτων. Οι ερευνητές οφείλουν να τηρούν πλήρη αρχεία για την εξέλιξη και τα αποτελέσματα του ερευνητικού προγράμματος, ώστε να καθίσταται δυνατός ο έλεγχος, με ταυτόχρονη σε κάθε περίπτωση διασφάλιση των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας. Για να καταστεί μάλιστα δυνατή η άμεση κατοχύρωση και προστασία του προϊόντος της έρευνας και να βελτιστοποιηθεί η δυνατότητα οικονομικής του εκμετάλλευσης, οι ερευνητές οφείλουν να ενημερώνουν αμελλητί και εγγράφως τα αρμόδια όργανα του ΠΑ.ΠΕΛ. και να παρέχουν σε αυτά κάθε απαραίτητη συνδρομή για την κατοχύρωση και διαχείριση των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας επί του έργου τους και την κατάρτιση συμβάσεων με τρίτους.

Η Σύγκλητος του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου ως συλλογικό διοικητικό όργανο αυτού, λαμβάνοντας υπόψη τις κάτωθι διατάξεις ως σήμερα ισχύουν:

- 1) Τον Ν.1733/1987 "Μεταφορά τεχνολογίας, εφευρέσεις και τεχνολογική καινοτομία" (ΦΕΚ Α' 171)
- 2) Τον Ν. 2121/1993 "Πνευματική Ιδιοκτησία, συγγενικά δικαιώματα και πολιτιστικά θέματα" (ΦΕΚ Α' 25), καθώς και τον Ν.4212/2013 επίσης περί Πνευματικής Ιδιοκτησίας
- 3) Τον Ν.2741/1999 "Ενιαίος Φορέας Ελέγχου Τροφίμων, άλλες ρυθμίσεις θεμάτων αρμοδιότητας του Υπουργείου Ανάπτυξης και λοιπές διατάξεις", άρθρο 23
- 4) Το Προεδρικό Διάταγμα υπ' αριθμ. 456 της 17/24 Οκτ.1984 Αστικός Κώδικας και Εισαγωγικός του Νόμος (ΦΕΚ Α'164), άρθρα 60 και 785 επ.
- 5) Τον Ν.2843/2000 "Εκσυγχρονισμός των χρηματιστηριακών συναλλαγών, εισαγωγή εταιριών επενδύσεων στην ποντοπόρο ναυτιλία στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών και άλλες διατάξεις" άρθρο 34, (ΦΕΚ Α' 219/12.10.2000)
- 6) Τον Ν.2919/2001 "Σύνδεση έρευνας και τεχνολογίας με την παραγωγή και άλλες διατάξεις", άρθρο 11 (όπως τροποποιήθηκε από τον Ν. 3440/2006 άρθρο Τέταρτο), (ΦΕΚ Α' 128/25.6.2001)
- 7) Τον Ν.2943/2001 "Έκτιση ποινών εμπόρων ναρκωτικών και άλλες διατάξεις αρμοδιότητας του Υπουργείου Δικαιοσύνης" (ΦΕΚ Α' 203/12.9.2001)
- 8) Τον Ν.3440/2006 "Έγκριση της σύστασης Ιδρύματος με την επωνυμία «Ίδρυμα Ορμύλια» και κύρωση του Οργανισμού του και άλλες διατάξεις" (ΦΕΚ Α' 38/27.2.2006)

9) Τον Ν.4009/2011 "Δομή, λειτουργία, διασφάλιση της ποιότητας των σπουδών και διεθνοποίηση των ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων", (ΦΕΚ Α'195/6.9.2011), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει σήμερα

10) Τον Ν.4310/2014 (ΦΕΚ Α' 258/8.12.2014) " Έρευνα, Τεχνολογική Ανάπτυξη και Καινοτομία και άλλες διατάξεις" (βλ. ιδίως άρθρα 2, 19 και 94 παρ. 3 περίπτωση δ'), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει σήμερα, καθώς και τον Ν. 4957/2022 περί σχετικών ρυθμίσεων (βλ. ιδίως τα άρθρα 229 έως 259)

11) Τον Ν.4386/2016 "Ρυθμίσεις για την έρευνα και άλλες διατάξεις" (ΦΕΚ Α' 83/11.5.2016)

12) Τον Ν.4485/2017 (ΦΕΚ Α' 114/04.08.2017) "Οργάνωση και λειτουργία της ανώτατης εκπαίδευσης, ρυθμίσεις για την έρευνα και άλλες διατάξεις", όπως τροποποιήθηκε και ισχύει σήμερα (βλ. ιδίως τα άρθρα 52, 59, 61, 67 και 68)

13) Τον Ν.4559/2018 (ΦΕΚ Α' 142/03.08.2018) "Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, Ιόνιο Πανεπιστήμιο και άλλες διατάξεις", που τροποποίησε τον Ν. 4009/2011

14) Τον Ν.4610/2019 Συνέργειες Πανεπιστημίων και Τ.Ε.Ι., πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, πειραματικά σχολεία, Γενικά Αρχεία του Κράτους και λοιπές διατάξεις (ΦΕΚ Α' 70/07.05.2019)

15) Τον Ν.4864/2021 (ΦΕΚ Α' 237/02.12.2021) "Στρατηγικές επενδύσεις και βελτίωση του επενδυτικού περιβάλλοντος μέσω της επιτάχυνσης διαδικασιών στις ιδιωτικές και στρατηγικές επενδύσεις, δημιουργία πλαισίου για τις εταιρείες τεχνοβλαστούς και άλλες επείγουσες διατάξεις για την ανάπτυξη"

αποφασίζει ότι στον Ειδικό Λογαριασμό Κονδυλίων Έρευνας – ΠΑ.ΠΕΛ ανήκει το περιουσιακό δικαίωμα επί των έργων (βλ. άρθρο 68 του Ν.4485/2017), όπως:

1) κάθε ανακάλυψη/ εφεύρεση ή ερευνητικό αποτέλεσμα που δημιουργήθηκε με χρήση υλικών ή άυλων πόρων, που ανήκουν ή λειτουργούν στο Πανεπιστήμιο (Ειδικός Λογαριασμός Κονδυλίων Έρευνας) ή προσφέρονται από το Πανεπιστήμιο,

2) εφευρέσεις, ανεξαρτήτως αν μπορούν να κατοχυρωθούν ή όχι,

3) ψηφιακά μέσα, πολυμέσα, σημειώσεις, κείμενα και κάθε έντυπο έργο που δημιουργήθηκε με τη χρήση των υποδομών του Πανεπιστημίου,

4) σχέδια, ποικιλίες φυτών, τοπολογίες κυκλωμάτων,

5) κάθε ερευνητικό αποτέλεσμα που παράχθηκε για λογαριασμό ή εντός του Πανεπιστημίου και δεν περιγράφεται στα σημεία 1 έως 4 παραπάνω,

6) βάσεις δεδομένων, λογισμικό, υλικολογισμικό, υλικό μαθημάτων και κάθε σχετικό έργο που δεν περιλαμβάνεται στα σημεία 1 έως 5 παραπάνω,

7) τεχνογνωσία που σχετίζεται με τα σημεία 1 έως 6 παραπάνω.

Ο ΕΛΚΕ-ΠΑ.ΠΕΛ ορίζει με ειδικούς κανονισμούς την εφαρμογή των παραπάνω, με την επιφύλαξη της ισχύουσας νομοθεσίας. Τα παραπάνω δικαιώματα προέρχονται από πάσης φύσεως ερευνητική δραστηριότητα κατά τη διάρκεια του υπηρεσιακού καθήκοντος του εκπαιδευτικού προσωπικού του Πανεπιστημίου (άρθρο 8 ν. 2121/93) ή κατά την υλοποίηση χρηματοδοτούμενων έργων που διαχειρίζεται ο Ειδικός Λογαριασμός Κονδυλίων Έρευνας, εφόσον δεν προβλέπεται κάτι διαφορετικό στη σχετική σύμβαση χρηματοδότησης του συγκεκριμένου έργου. Περαιτέρω, λαμβάνει στην κατοχή του το περιουσιακό δικαίωμα επί των έργων που υλοποιούνται μέσω τρίτων με οποιαδήποτε σχέση εργασίας/έργου κ.ο.κ. και έχουν αποδεχτεί τη συμβατική ρήτρα στις σχετικές συμβάσεις, που έχουν υπογράψει. Επίσης, μέσω επικυρωμένων και επικαιροποιημένων κανονισμών, η Επιτροπή Ερευνών του ΕΛΚΕ δύναται σε εκτέλεση των παραπάνω να συνάπτει συμφωνίες με τους ερευνητές/εφευρέτες δυνάμει των οποίων, δύναται να αίρει ή να τροποποιεί τα περιουσιακά δικαιώματα του Πανεπιστημίου σχετικά με την πνευματική ιδιοκτησία, που δημιουργήθηκε από κάθε μία από τις παραπάνω πηγές.

2.1 Ορισμοί

Η ευρεσιτεχνία και γενικότερα ο όρος διανοητική ιδιοκτησία είναι στενά συνυφασμένη με τον όρο καινοτομία και πιο συγκεκριμένα με την τεχνολογική καινοτομία. Η καινοτομία ορίζεται ως «η εφαρμοσμένη χρήση της γνώσης με σκοπό την παραγωγή ή/και παροχή νέων ή ουσιαστικά βελτιωμένων προϊόντων, διαδικασιών ή/και υπηρεσιών που βρίσκουν άμεσης παραγωγικής, χρηστικής ή/και εμπορικής εφαρμογής». Εναλλακτικά μπορεί να ορισθεί ότι η καινοτομία συνίσταται στην παραγωγή, την αφομοίωση και την εκμετάλλευση με επιτυχία των νέων επιτευγμάτων ή ιδεών στον οικονομικό και κοινωνικό τομέα.

Οι κύριοι λόγοι για τους οποίους καθιερώθηκαν τα δικαιώματα ευρεσιτεχνίας είναι δύο. Ο πρώτος λόγος συνίσταται στην παροχή κίνητρου σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα (ιδιώτες ή επιχειρήσεις) να ερευνούν και να δημιουργούν νέα προϊόντα. Το κερδοφόρο κομμάτι μιας ευρεσιτεχνίας είναι αυτό που στρέφει τα άτομα ή τις επιχειρήσεις να παράγουν καινοτόμα προϊόντα, τα όποια θα προσφέρουν όφελος και στο κοινωνικό σύνολο. Ο δεύτερος λόγος αφορά στη δημοσιοποίηση των καινοτομιών. Χωρίς το δικαίωμα της ευρεσιτεχνίας οι εφευρέτες δεν θα αποκάλυπταν τις δημιουργίες τους με αποτέλεσμα να μένουν στην αφάνεια. Έτσι προσφέρουν στον εφευρέτη κάτοχο το δικαίωμα της ευρεσιτεχνίας και της αποκλειστικής και χρονικά περιορισμένης εκμετάλλευσής του (άρθρο 10 παρ. 1 του Ν. 1733/1987).

Τα δικαιώματα των δημιουργών θεωρούνται αποτέλεσμα της ανθρώπινης σκέψης, επινοητικότητας και δημιουργικότητας και συνιστούν άυλα περιουσιακά στοιχεία. Η προστασία της Διανοητικής Ιδιοκτησίας μετατρέπει τα άυλα κεφάλαια σε αποκλειστικά δικαιώματα ιδιοκτησίας, και κατ' επέκταση σε πολύτιμα οικονομικά κεφάλαια.

Ως διανοητική ιδιοκτησία ορίζεται το σύνολο των αποκλειστικών δικαιωμάτων επί πνευματικών δημιουργημάτων. Χωρίζεται σε δύο σκέλη: αφενός στη *βιομηχανική ιδιοκτησία*, η οποία περιλαμβάνει τις εφευρέσεις (διπλώματα ευρεσιτεχνίας, εφεξής ΔΕ), τα σήματα, τα βιομηχανικά σχέδια (τα οποία ανήκουν μεν στη βιομηχανική ιδιοκτησία, αλλά δεν εντάσσονται στις εφευρέσεις) και υποδείγματα και τις γεωγραφικές ενδείξεις, και αφετέρου στην *πνευματική ιδιοκτησία*, η οποία καλύπτει τα καλλιτεχνικά και λογοτεχνικά έργα. Αφότου τέθηκε σε ισχύ η Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), το 2009, η ΕΕ διαθέτει ρητώς αρμοδιότητα επί θεμάτων που αφορούν στα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας (Άρθρο 118), ώστε να εξασφαλισθεί η ενιαία προστασία των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας στο εσωτερικό της Ένωσης.

Με τον όρο **“Βιομηχανική Ιδιοκτησία”** (*propriété industrielle*) νοείται το σύνολο εκείνο των ρυθμίσεων, οι οποίες προστατεύουν άυλες αξίες της επιχείρησης με την χορήγηση αποκλειστικών δικαιωμάτων, όπως δικαιωμάτων σε τεχνικές επινοήσεις, σε αισθητικές δημιουργίες και σε διακριτικά γνωρίσματα. Σκοπός της προστασίας είναι να εξασφαλισθεί ότι η επιχείρηση που δημιούργησε τις αξίες αυτές θα μπορεί να τις χρησιμοποιεί και να τις εκμεταλλεύεται προς όφελός της απρόσκοπτα και κατ’ αποκλειστικότητα. Αν και δεν υπάρχει ενιαίος νόμος που να προστατεύει τα δικαιώματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας ως σύνολο, έχει επικρατήσει η άποψη -ιδίως μετά την Διεθνή Σύμβαση των Παρισίων του 1883 για την προστασία της Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας- ότι στο αντικείμενο της βιομηχανικής ιδιοκτησίας υπάγονται τα αναγνωριζόμενα και προστατευόμενα από την έννομη τάξη άυλα δικαιώματα της επιχείρησης που είναι οικονομικά εκμεταλλεύσιμα. Οι σχετικές ρυθμίσεις που αφορούν τα κατ’ ιδίαν δικαιώματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας δεν περιορίζονται στην παροχή έννομης προστασίας, αλλά καθορίζουν και τις προϋποθέσεις κτήσης και εκμετάλλευσης, καθώς και τα όρια προστασίας αυτών. Ο όρος «βιομηχανική ιδιοκτησία» είναι ανακριβής, τόσο διότι η έκτασή του δεν περιορίζεται στον τομέα της βιομηχανίας, αλλά επεκτείνεται γενικά στις συναλλαγές, όσο και διότι αντικείμενο προστασίας του δεν είναι ενσώματα αντικείμενα, ώστε να κυριολεκτείται ο όρος «ιδιοκτησία», αλλά άυλα αγαθά. Ως εκ τούτου, στην βιομηχανική ιδιοκτησία υπάγονται: α) οι προστατευόμενες τεχνικές επινοήσεις, όπως η ευρεσιτεχνία και τα υποδείγματα χρησιμότητας (ν. 1733/1987), τα πιστοποιητικά φυτικής δημιουργίας (ν. 1546/1985), οι τοπογραφίες προϊόντων ημιαγωγών (π.δ. 45/1991), β) οι αισθητικές δημιουργίες, όπως τα βιομηχανικά σχέδια και υποδείγματα (π.δ. 259/1997), γ) τα σήματα (ν. 4679/2020), δ) τα διακριτικά γνωρίσματα του ουσιαστικού συστήματος, δηλ. το όνομα, η επωνυμία, ο διακριτικός τίτλος και ο διασηματοπισμός (αρ. 13-15 ν. 146/1914), ε) οι γεωγραφικές ενδείξεις (αρ. 3 ν. 146/1914) και στ) τα εμπορικά απόρρητα (αρ. 16-18 ν. 146/1914, αρ. 22α-22κ ν. 1733/1987). (βλ. *Νικόλαος Κ. Ρόκας «Βιομηχανική Ιδιοκτησία και Αθέμιτος Ανταγωνισμός», Έκδοση 4^η, 2022*)

2.2 Κατηγορίες εφευρέσεων

Σύμφωνα με το άρθρο 6 του Ν.1733/1987 υπάρχουν τρεις κατηγορίες εφευρέσεων:

- **Η Ελεύθερη εφεύρεση**, η οποία πραγματοποιείται από εργαζόμενο και ανήκει σ' αυτόν.
- **Η Υπηρεσιακή Εφεύρεση**, η οποία είναι το προϊόν συμβατικής σχέσης εργαζομένου με εργοδότη για την ανάπτυξη εφευρετικής δράσης. Στην περίπτωση πραγματοποίησης υπηρεσιακής εφεύρεσης ο δημιουργός δικαιούται πρόσθετη εύλογη αμοιβή, αν η εφεύρεση είναι ιδιαίτερα επωφελής για τον εργοδότη. Τα δικαιώματα της εφεύρεσης ανήκουν εξολοκλήρου στον εργοδότη.
- **Η Εξαρτημένη Εφεύρεση**, η οποία είναι η εφεύρεση που πραγματοποιείται από τον δημιουργό με την χρήση υλικών, μέσων ή πληροφοριών της επιχείρησης στην οποία εργάζεται. Η εξαρτημένη εφεύρεση ανήκει κατά 40% στον εργοδότη και κατά 60% στον δημιουργό. Ο εργοδότης δικαιούται να εκμεταλλευτεί την εξαρτημένη εφεύρεση κατά προτεραιότητα έναντι αμοιβής προς τον δημιουργό. Ο δημιουργός εξαρτημένης εφεύρεσης γνωστοποιεί αμελλητί εγγράφως στον εργοδότη την πραγματοποίηση της εφεύρεσης και παρέχει τα αναγκαία στοιχεία για την από κοινού υποβολή αίτησης χορήγησης ΔΕ. Αν ο εργοδότης δε δηλώσει εγγράφως στον εργαζόμενο μέσα σε τέσσερις μήνες από την παραπάνω γνωστοποίηση ότι ενδιαφέρεται να συνυποβάλει αίτηση ΔΕ., ο εργαζόμενος μπορεί να υποβάλλει αίτηση ΔΕ. για λογαριασμό του, στην οποία περίπτωση η εφεύρεση ανήκει εξ ολοκλήρου στον εργαζόμενο».

Στο σημείο αυτό αξίζει να επισημανθεί ότι οι εφευρέσεις του Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (ΔΕΠ), μελών του Ειδικού Επιστημονικού Προσωπικού (ΕΕΠ), μελών του Ειδικού Διδακτικού Προσωπικού (ΕΔΙΠ) και του Ειδικού Τεχνικού Εργαστηριακού Προσωπικού (ΕΤΕΠ) υπάγονται στις εξαρτημένες εφευρέσεις. Ως εκ τούτου κάθε εφεύρεση, που αναπτύσσεται χρησιμοποιώντας υλικοτεχνικές υποδομές του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, εμπίπτει στην κατηγορία των εξαρτημένων εφευρέσεων (άρθρο 65 του Ν. 4864/2021).

2.2.1 Γενικές αρχές για τις Εφευρέσεις

Κάθε εφεύρεση που μπορεί να οδηγήσει σε Δίπλωμα Ευρεσιτεχνίας και προέρχεται, εξ ολοκλήρου ή εν μέρει, από Καθηγητές, Υπηρετούντες Λέκτορες, ΕΕΠ, ΕΔΙΠ, ΕΤΕΠ και τυχόν άλλα μέλη ερευνητικής ομάδας, στο πλαίσιο των καθηκόντων τους ή κατά την υλοποίηση χρηματοδοτούμενων ερευνητικών προγραμμάτων θα πρέπει να γνωστοποιείται έγκαιρα και εγγράφως στο Πανεπιστήμιο (Ειδικός Λογαριασμός). Το Πανεπιστήμιο (Ειδικός Λογαριασμός) είναι συνδικαιούχος κάθε εφεύρεσης κατά τα ανωτέρω με ποσοστό 40% και 60% για τον ερευνητή/εφευρέτη, εκτός αν ορίζεται

διαφορετικά στις συμβάσεις που έχουν συναφθεί μέσα στο πλαίσιο ενός χρηματοδοτούμενου έργου.

Το Πανεπιστήμιο (Ειδικός Λογαριασμός), εφόσον υπάρχει απόφαση του διαχειριστικού του οργάνου, δύναται να αναλάβει το σύνολο ή μέρος των δαπανών για την απόκτηση και συντήρηση τίτλων προστασίας των εφευρέσεων και να προβαίνει στην κατανομή των εσόδων που προκύπτουν από κάθε εφεύρεση, στην οποία είναι συνδικαιούχος με τον δημιουργό.

Το διάστημα χρηματοδότησης μιας εφεύρεσης από τον Ειδικό Λογαριασμό Κονδυλίων Έρευνας Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 5 έτη από την ημερομηνία κατάθεσης της αίτησης στον Ο.Β.Ι., εφόσον το Δίπλωμα Ευρεσιτεχνίας δεν έχει αξιοποιηθεί εμπορικά. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, κατόπιν αιτιολογημένης απόφασης, των αρμοδίων οργάνων (Ειδικός Λογαριασμός) η χρηματοδότηση μιας εφεύρεσης μπορεί να παρατείνεται ανά έτος προκειμένου να δοθεί χρόνος για αξιοποίηση.

Εφόσον κατατεθεί η αίτηση για την απόκτηση διπλώματος, οι ερευνητές/εφευρέτες, ενεργώντας συλλογικά, όταν είναι περισσότεροι του ενός, μπορούν ελεύθερα να δημοσιοποιούν τις εφευρέσεις, αν κατά την κρίση τους, αυτό είναι προς όφελος της επιστήμης και της τεχνολογίας, αρκεί να μην παραβιάζονται με τον τρόπο αυτό όροι ή συμφωνίες που σχετίζονται με τη χρηματοδότηση της ερευνητικής τους εργασίας.

Εάν το Πανεπιστήμιο (Ειδικός Λογαριασμός) δεν δύναται να, ή αποφασίσει να μην προχωρήσει εντός τεσσάρων μηνών από τη γνωστοποίηση κάθε εφεύρεσης στην υποβολή αιτήματος χορήγησης διπλώματος ευρεσιτεχνίας ή αντίστοιχου τίτλου, ο ερευνητής/εφευρέτης μπορεί να την υποβάλει ο ίδιος, οπότε η εφεύρεση ανήκει εξολοκλήρου σ' αυτόν, με την επιφύλαξη των όρων ή συμφωνιών που σχετίζονται με τη χρηματοδότηση της ερευνητικής του εργασίας.

Το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου διατηρεί το δικαίωμα να διακόψει τη χρηματοδότηση της διαδικασίας έκδοσης ή συντήρησης ενός Διπλώματος Ευρεσιτεχνίας, οποτεδήποτε αυτό το κρίνει σκόπιμο, ιδίως στην περίπτωση κατά την οποία εκτιμάται ότι η ευρεσιτεχνία δεν είναι αξιοποιήσιμη εμπορικά. Στην περίπτωση αυτή ο ερευνητής/εφευρέτης έχει το δικαίωμα να συνεχίσει τη διαδικασία με δική του χρηματοδότηση και η εφεύρεση πλέον θεωρείται «ελεύθερη εφεύρεση», σύμφωνα με το άρθρο 6 του Ν. 1733/1987.

Εάν κατά τη διάρκεια της διαδικασίας έκδοσης ΔΕ. (ή πριν από τη έναρξη της διαδικασίας) εκδηλωθεί ενδιαφέρον εκμετάλλευσης από τρίτο, (με σκοπό την συνεκμετάλλευση του ΔΕ. ή της εφεύρεσης) ή, εάν σύμφωνα με τη σύμβαση χρηματοδότησης της έρευνας, από την οποία προήλθε η εφεύρεση, συμμετέχει αυτοδίκαια στο ΔΕ. και τρίτος φορέας, τότε η Επιτροπή Ερευνών και ο τρίτος διαπραγματεύονται από κοινού την κατανομή του κόστους (τέλη) της έκδοσης και

συντήρησης του ΔΕ. καθώς και την κατανομή του οικονομικού οφέλους, που τυχόν θα προκύψει.

Οι προβλέψεις της παρούσας πολιτικής μπορούν να τροποποιούνται ή να αναιρούνται με απόφαση των αρμοδίων οργάνων.

2.2.2 Ειδικά Θέματα Εφευρέσεων

Σύμφωνα με το άρθρο 12 Ν.1733/1987 ισχύουν τα κάτωθι:

«1. Το δικαίωμα για τη χορήγηση διπλώματος ευρεσιτεχνίας και το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας μπορούν να μεταβιβαστούν με έγγραφη συμφωνία ή να κληρονομηθούν. Η μεταβίβαση συντελείται από την καταχώρηση της συμφωνίας ή του κληρονομητηρίου στο μητρώο διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας και δημοσιεύεται στο Ειδικό Δελτίο Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας.

2. Οι από κοινού κάτοχοι διπλώματος ευρεσιτεχνίας μπορούν, ο καθένας ξεχωριστά, να μεταβιβάσουν με έγγραφη συμφωνία το μερίδιό τους στο δίπλωμα ευρεσιτεχνίας. Το ίδιο ισχύει για το από κοινού δικαίωμα χορήγησης διπλώματος ευρεσιτεχνίας.

3. Ο δικαιούχος διπλώματος ευρεσιτεχνίας μπορεί να παραχωρεί με έγγραφη συμφωνία άδεια εκμετάλλευσης του διπλώματος του σε τρίτους. Για την άδεια εκμετάλλευσης κοινού διπλώματος ευρεσιτεχνίας απαιτείται συμφωνία όλων των δικαιούχων.

«Η συμφωνία για την παραχώρηση συμβατικής άδειας εκμετάλλευσης δημοσιεύεται στο Ειδικό Δελτίο Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας και αρχίζει να ισχύει από την ημερομηνία καταχώρισής της στο μητρώο διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας.»

4. Εκτός από αντίθετη συμφωνία, η άδεια εκμετάλλευσης δεν είναι αποκλειστική, δεν μεταβιβάζεται και δεν κληρονομείται.

5. Ο δικαιούχος του διπλώματος ευρεσιτεχνίας μπορεί να δηλώσει στον ΟΒΙ οποτεδήποτε ότι συναινεί στην παραχώρηση αδειών εκμετάλλευσης, με ή χωρίς αποκλειστικότητα, έναντι αποζημίωσης.

Η δήλωση ισχύει για δύο έτη, καταχωρίζεται στο μητρώο διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, δημοσιεύεται στο Ειδικό Δελτίο Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας και σημειώνεται στο δίπλωμα ευρεσιτεχνίας.

6. Στην περίπτωση της παραγράφου 5, στον δικαιούχο του διπλώματος ευρεσιτεχνίας παρέχεται έκπτωση από το ποσό των οφειλόμενων ετήσιων τελών προστασίας του διπλώματος ευρεσιτεχνίας, το ύψος της οποίας καθορίζεται γενικά ή κατά κατηγορία περιπτώσεων από το διοικητικό συμβούλιο του ΟΒΙ και μόνο για το χρονικό διάστημα που ισχύει η δήλωση.»

2.2.3 Πνευματική Ιδιοκτησία – Δικαιώματα Δημιουργού

Τα ζητήματα προστασίας της **Πνευματικής Ιδιοκτησίας** ρυθμίζονται από το νόμο 2121/1993 σχετικά με την «Πνευματική Ιδιοκτησία, συγγενικά δικαιώματα και πολιτιστικά θέματα».

Τα δικαιώματα δημιουργού αφορούν κυρίως λογοτεχνικά και καλλιτεχνικά έργα, ηχογραφήσεις ήχου και βίντεο, μεταδόσεις εκπομπών. Με αυτόν τον τρόπο μπορεί να προστατευτεί και η δημιουργία λογισμικού, παρόλο που το λογισμικό μπορεί να είναι αντικείμενο διπλώματος ευρεσιτεχνίας αν αποτελεί μέρος μιας εφεύρεσης. Στην περίπτωση επιστημονικών δημοσιεύσεων σε περιοδικά ή ανακοινώσεων σε συνέδρια ο/οι συγγραφέας/είς εκχωρούν τα δικαιώματα στον εκδοτικό οίκο ή τον οργανισμό που διοργανώνει το συνέδριο. Τα δικαιώματα υφίστανται αυτόματα χωρίς να απαιτείται διαδικασία αιτήσεως και έχουν ισχύ 70 έτη μετά το θάνατο του δημιουργού. Ειδικότερα σύμφωνα με το Ν.2121/1993, ως έργο νοείται «κάθε πρωτότυπο πνευματικό δημιούργημα λόγου, τέχνης ή επιστήμης που εκφράζεται με ορισμένη μορφή, ιδίως τα έργα του λόγου, γραπτά ή προφορικά, οι μουσικές συνθέσεις με κείμενα ή χωρίς, τα θεατρικά έργα με μουσική ή χωρίς, οι χορογραφίες και οι παντομίμες, τα οπτικοακουστικά έργα, τα έργα των εικαστικών τεχνών, στα οποία περιλαμβάνονται τα σχέδια, τα έργα ζωγραφικής και γλυπτικής, τα χαρακτηριστικά έργα και οι λιθογραφίες, τα αρχιτεκτονικά έργα, τα φωτογραφικά έργα, τα έργα των εφαρμοσμένων τεχνών, οι εικονογραφήσεις, οι χάρτες, τα τρισδιάστατα έργα που αναφέρονται στη γεωγραφία, την τυπογραφία, την αρχιτεκτονική ή την επιστήμη». Νοούνται επίσης ως έργα «οι μεταφράσεις, οι διασκευές, οι προσαρμογές και οι άλλες μετατροπές έργων ή εκφράσεων της λαϊκής παράδοσης, καθώς και οι συλλογές έργων ή εκφράσεων της λαϊκής παράδοσης ή απλών γεγονότων και στοιχείων, όπως οι εγκυκλοπαίδειες και οι ανθολογίες, εφόσον η επιλογή ή η διευθέτηση του περιεχομένου τους είναι πρωτότυπη». Αντικείμενο προστασίας είναι και οι βάσεις δεδομένων, οι οποίες λόγω της επιλογής ή διευθέτησης του περιεχομένου τους αποτελούν πνευματικά δημιουργήματα. Η προστασία αυτή δεν εκτείνεται στο περιεχόμενο των βάσεων δεδομένων και δεν θίγει κανένα από τα δικαιώματα που υφίστανται στο περιεχόμενο αυτό. Ως βάση δεδομένων νοείται η συλλογή έργων, δεδομένων ή άλλων ανεξάρτητων στοιχείων, διευθετημένων κατά συστηματικό ή μεθοδικό τρόπο και ατομικώς προσιτών με ηλεκτρονικά μέσα ή με άλλο τρόπο. Κατά το άρθρ. 2 παρ. 3 του Ν. 2121/1993 «Ως έργα λόγου προστατευμένα κατά τις διατάξεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας θεωρούνται τα προγράμματα των ηλεκτρονικών υπολογιστών, καθώς και το προπαρασκευαστικό υλικό του σχεδιασμού τους. Η προστασία παρέχεται σε κάθε μορφή έκφρασης ενός προγράμματος ηλεκτρονικού υπολογιστή. Οι ιδέες και οι αρχές στις οποίες βασίζεται οποιοδήποτε στοιχείο προγράμματος ηλεκτρονικού υπολογιστή, περιλαμβανομένων και εκείνων στις οποίες βασίζονται τα στοιχεία διασύνδεσής του, δεν προστατεύονται κατά τον

παρόντα νόμο. Ένα πρόγραμμα ηλεκτρονικού υπολογιστή θεωρείται πρωτότυπο, εφόσον είναι προσωπικό πνευματικό δημιούργημα του δημιουργού του».

Οι πνευματικοί δημιουργοί με τη δημιουργία του έργου, αποκτούν πάνω σ' αυτό Πνευματική ιδιοκτησία, που περιλαμβάνει, ως αποκλειστικά και απόλυτα δικαιώματα, το δικαίωμα της εκμετάλλευσης του έργου (*Περιουσιακό δικαίωμα*) και το δικαίωμα της προστασίας του προσωπικού τους δεσμού προς αυτό (*Ηθικό δικαίωμα*). Σύμφωνα με το άρθρο 4 του παρόντα νόμου ισχύουν τα κάτωθι:

«1. **Το ηθικό δικαίωμα** δίνει στον δημιουργό ιδίως τις εξουσίες: α) της απόφασης για το χρόνο, τον τόπο και τον τρόπο κατά τους οποίους το έργο θα γίνει προσιτό στο κοινό (δημοσίευση), β) της αναγνώρισης της πατρότητάς του πάνω στο έργο και ειδικότερα την εξουσία να απαιτεί, στο μέτρο του δυνατού, τη μνεία του ονόματός του στα αντίτυπα του έργου του και σε κάθε δημόσια χρήση του έργου του, ή αντίθετα, να κρατάει την ανωνυμία του ή να χρησιμοποιεί ψευδώνυμο, γ) της απαγόρευσης κάθε παραμόρφωσης, περικοπής ή άλλης τροποποίησης του έργου του, καθώς και κάθε προσβολής του δημιουργού οφειλόμενης στις συνθήκες παρουσίασης του έργου στο κοινό, δ) της προσπέλασης στο έργο του, έστω και αν το περιουσιακό δικαίωμα στο έργο ή η κυριότητα στον υλικό φορέα του έργου ανήκει σε άλλον, οπότε η προσπέλαση πρέπει να πραγματοποιείται κατά τρόπο που προκαλεί τη μικρότερη δυνατή ενόχληση στο δικαιούχο, ε) προκειμένου περί έργων λόγου ή επιστήμης, της υπαναχώρησης από συμβάσεις μεταβίβασης του περιουσιακού δικαιώματος ή εκμετάλλευσής του ή αδείας εκμετάλλευσής του εφόσον αυτό είναι αναγκαίο για την προστασία της προσωπικότητάς του εξαιτίας μεταβολής στις πεποιθήσεις του ή στις περιστάσεις και με καταβολή αποζημίωσης στον αντισυμβαλλόμενο για την θετική του ζημία.

2. Στην τελευταία περίπτωση της προηγούμενης παραγράφου, η υπαναχώρηση ενεργεί μετά την καταβολή της αποζημίωσης. Αν μετά την υπαναχώρηση, ο δημιουργός αποφασίσει και πάλι να προβεί σε μεταβίβαση ή εκμετάλλευση του έργου ή έργου παραπλήσιου, οφείλει κατά προτεραιότητα να προσφέρει στον παλαιό αντισυμβαλλόμενο του τη δυνατότητα να ανακαταρτίσει την παλαιά σύμβαση με όρους όμοιους ή ανάλογους προς εκείνους που ίσχυαν κατά το χρόνο της υπαναχώρησης.

3. Το ηθικό δικαίωμα είναι ανεξάρτητο από το περιουσιακό δικαίωμα και παραμένει στο δημιουργό ακόμα και μετά τη μεταβίβαση του περιουσιακού δικαιώματος».

Κατά το άρθρο 3 του Ν. 2121/1993:

«1. **Το περιουσιακό δικαίωμα** δίνει στον δημιουργό ιδίως την εξουσία να επιτρέπει ή να απαγορεύει: α) Την εγγραφή και την άμεση ή έμμεση, προσωρινή ή μόνιμη αναπαραγωγή των έργων τους με οποιοδήποτε μέσο και μορφή, εν όλω ή εν μέρει. β) Τη μετάφραση των έργων τους. γ) Τη διασκευή, την προσαρμογή ή άλλες μετατροπές των έργων τους. δ) Όσον αφορά το πρωτότυπο ή τα αντίτυπα

(αντίγραφα) των έργων τους, τη διανομή τους στο κοινό με οποιαδήποτε μορφή μέσω πώλησης ή με άλλους τρόπους. Το δικαίωμα διανομής εντός της Κοινότητας αναλώνεται μόνο εάν η πρώτη πώληση ή η με οποιονδήποτε άλλο τρόπο πρώτη Μεταβίβαση της κυριότητας του πρωτοτύπου ή των αντιτύπων εντός της Κοινότητας πραγματοποιείται από τον δικαιούχο ή με τη συγκατάθεσή του. ε) Την εκμίσθωση και το δημόσιο δανεισμό, όσον αφορά το πρωτότυπο ή τα αντίτυπα των έργων τους. Τα δικαιώματα αυτά δεν αναλώνονται από οποιαδήποτε πώληση ή άλλη πράξη διανομής του πρωτοτύπου ή των αντιτύπων. Τα δικαιώματα αυτά δεν εφαρμόζονται σε σχέση με τα έργα αρχιτεκτονικής και τα έργα των εφαρμοσμένων τεχνών. Η εκμίσθωση και ο δημόσιος δανεισμός νοούνται σύμφωνα με τα οριζόμενα στην οδηγία 92/100 του Συμβουλίου της 19ης Νοεμβρίου 1992 (ΕΕΚ αριθμ. Ι 346/61 27.11.1992). στ) Τη δημόσια εκτέλεση των έργων τους. ζ) Τη μετάδοση ή αναμετάδοση των έργων τους στο κοινό με τη ραδιοφωνία και την τηλεόραση, με ηλεκτρομαγνητικά κύματα ή με καλώδια ή με άλλους υλικούς αγωγούς ή με οποιονδήποτε άλλο τρόπο, παραλλήλως προς την επιφάνεια της γης ή μέσω δορυφόρων. η) Την παρουσίαση στο κοινό των έργων τους, ενσυρμάτως ή ασυρμάτως ή με οποιονδήποτε άλλο τρόπο, καθώς και να καθιστούν προσιτά τα έργα τους στο κοινό κατά τρόπο ώστε οποιοσδήποτε να έχει πρόσβαση στα έργα αυτά, όπου και όταν επιλέγει ο ίδιος. Τα δικαιώματα αυτά δεν αναλώνονται με οποιαδήποτε πράξη παρουσίασης στο κοινό με την έννοια της παρούσας ρύθμισης. θ) Την εισαγωγή αντιτύπων των έργων τους που παρήχθησαν στο εξωτερικό χωρίς τη συναίνεση του δημιουργού ή, εφόσον πρόκειται για εισαγωγή από χώρες εκτός της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, αν το δικαίωμα της εισαγωγής αντιτύπων στην Ελλάδα είχε συμβατικά διατηρηθεί από τον δημιουργό. (άρθρα 2, 3 παρ. 1 και 3, 4 Οδηγίας 2001/29 ΕΕΚ αριθμ. L.167/10 22.6.2001).

2. Δημόσια θεωρείται κάθε χρήση ή εκτέλεση ή παρουσίαση του έργου, που κάνει το έργο προσιτό σε κύκλο προσώπων ευρύτερο από το στενό κύκλο της οικογένειας και το άμεσο κοινωνικό περιβάλλον, ανεξαρτήτως από το αν τα πρόσωπα αυτού του ευρύτερου κύκλου βρίσκονται στον ίδιο ή σε διαφορετικούς χώρους.

3. Ο δημιουργός βάσης δεδομένων έχει το αποκλειστικό δικαίωμα να επιτρέψει ή να απαγορεύει: α) την προσωρινή ή διαρκή αναπαραγωγή της βάσης δεδομένων με κάθε μέσο και μορφή, εν όλω ή εν μέρει, β) τη μετάφραση, προσαρμογή, διευθέτηση και οποιαδήποτε άλλη μετατροπή της βάσης δεδομένων, γ) οποιαδήποτε μορφή διανομής της βάσης δεδομένων ή αντιγράφων της στο κοινό. Η πρώτη πώληση αντιγράφου της βάσης δεδομένων στην Κοινότητα από το δικαιούχο, ή με τη συγκατάθεσή του, συνεπάγεται ανάκληση του δικαιώματος μεταπώλησης του εν λόγω αντιγράφου στην Κοινότητα. δ) οποιαδήποτε ανακοίνωση, επίδειξη ή παρουσίαση της βάσης δεδομένων στο κοινό, ε) οποιαδήποτε αναπαραγωγή, διανομή, ανακοίνωση, επίδειξη ή παρουσίαση στο κοινό των αποτελεσμάτων των πράξεων που αναφέρονται στο στοιχείο β`. Ο

νόμιμος χρήστης βάσης δεδομένων ή αντιγράφων της μπορεί να εκτελέσει χωρίς άδεια του δημιουργού, οποιαδήποτε από τις παραπάνω πράξεις, οι οποίες είναι αναγκαίες για την πρόσβαση στο περιεχόμενο της βάσης δεδομένων και την κανονική χρησιμοποίησή της. Στο μέτρο που ο νόμιμος χρήστης δικαιούται να χρησιμοποιεί τμήμα μόνο της βάσης δεδομένων, η προηγούμενη διάταξη εφαρμόζεται μόνο για το τμήμα αυτό. Συμφωνίες αντίθετες προς τις ρυθμίσεις των δύο αμέσως προηγούμενων εδαφίων είναι άκυρες. (άρθρα 5. 6 παρ. 1 και 15 οδηγίας 96/9). Αναπαραγωγή ηλεκτρονικής βάσης δεδομένων για ιδιωτικούς σκοπούς δεν επιτρέπεται».

Τα έργα λοιπόν που δημιουργούνται κατά την ερευνητική προσπάθεια των μελών του ΠΑ.ΠΕΛ και αποτελούν πρωτότυπα πνευματικά δημιουργήματα λόγου, τέχνης ή επιστήμης, ως τέτοια χρήζουν προστασίας κατά τις διατάξεις του Ν.2121/1993. Σύμφωνα μάλιστα με τις διατάξεις των άρθρων 8 και 40 του ν. 2121/1993 τα περιουσιακά δικαιώματα επί των αποτελεσμάτων του προϊόντος που δημιουργήθηκε σε εκτέλεση σύμβασης εργασίας μεταβιβάζονται αυτοδικαίως στο ΠΑ.ΠΕΛ, εκτός εάν το συγκεκριμένο πρόγραμμα ορίζει ρητά διαφορετικά κατανομή των δικαιωμάτων.

3. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΔΙΑΝΟΗΤΙΚΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ

Οι βασικότερες παράμετροι που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη για την επιλογή της στρατηγικής προστασίας είναι το ποια είδη προστασίας είναι διαθέσιμα για το υπό προστασία αντικείμενο Διανοητικής Ιδιοκτησίας και ποιο είναι το μοντέλο/μονοπάτι που έχει επιλεγεί για την αξιοποίηση του ερευνητικού αποτελέσματος.

Η μελέτη για τον προσδιορισμό της στρατηγικής για την προστασία διενεργείται από τη Μονάδα σε συνεργασία με τον δημιουργό του ερευνητικού αποτελέσματος. Οι παρακάτω αρχές πρέπει να λαμβάνονται υπόψη:

- Η τυχόν προστασία ενός τεχνολογικού αποτελέσματος δεν πρέπει να εμποδίζει την ευρύτερη δυνατή αξιοποίησή του από οποιονδήποτε έχει τη θέληση και τη δυνατότητα (εξυπηρέτηση του *δημοσίου συμφέροντος*), ενώ ταυτόχρονα δεν θα αδυνατίζει την ευχέρεια του Ερευνητικού Φορέα να το εκμεταλλεύεται κατά προτεραιότητα για τους δικούς του σκοπούς.
- Ακόμα και τα αποτελέσματα που δεν είναι ώριμα ή που προορίζονται για διάθεση με ανοιχτές άδειες ή που δεν προβλέπεται άμεση αξιοποίησή τους πρέπει να προστατεύονται.
- Πριν από κάθε απόφαση κατοχύρωσης/προστασίας πρέπει να είναι σαφής και καταγεγραμμένη η πληροφορία σχετικά με το εάν υπάρχει συνιδιοκτησία στο αντικείμενο προστασίας.
- Για ερευνητικά αποτελέσματα που υπάρχει η προοπτική αξιοποίησης από τεχνοβλαστό, αυτή η προοπτική πρέπει να λαμβάνεται υπόψη κατά τη διαδικασία επιλογής προστασίας ώστε να μην δημιουργούνται προβλήματα στη διαδικασία μεταφοράς στη νέα εταιρεία.
- Είναι σημαντικό κατά την επιλογή της προστασίας να λαμβάνεται επίσης υπόψη το μοντέλο (επιχειρηματικής) αξιοποίησης, που προβλέπεται. Σε περιπτώσεις π.χ. που δεν προβλέπεται πώληση ή μεταφορά της τεχνολογίας ή που η αξιοποίηση πρέπει να γίνει πολύ άμεσα ή/και δεν προβλέπεται να συνεχιστεί σε βάθος χρόνου (ευκαιριακή/ρηχή αγορά), μπορεί να αρκεί η τήρηση της μυστικότητας και να μην είναι απαραίτητη επίσημη κατοχύρωση.

3.1. Δίπλωμα ευρεσιτεχνίας

Το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας (ΔΕ) διέπεται σήμερα από τον Ν.1733/87 και πρόκειται για *διοικητική πράξη* που εκδίδεται από τον Οργανισμό Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας (άρθρο 8 §11 Ν.1733/87) με την οποία πράξη βεβαιώνεται το κανονικό της δήλωσης ευρεσιτεχνίας και παρέχεται στον δικαιούχο απόλυτο και χρονικά περιορισμένο δικαίωμα στην ευρεσιτεχνία. Το δικαίωμα του εφευρέτη έχει περιορισμένη προστασία και είναι επισφαλές. Αυτό γίνεται σαφώς καθορισμένο και ασφαλές όταν ο δικαιούχος του δηλώσει, καταλλήλως, την εφεύρεση στην αρμόδια κρατική αρχή που προβλέπει ο εκάστοτε νόμος. Από το χρονικό σημείο της δήλωσης, το άτομο που την πραγματοποίησε αποκτά αξίωση κατά της αρμόδιας αρχής προς έκδοση διοικητικής πράξης, που καλείται «*δίπλωμα ευρεσιτεχνίας*». Η διάρκεια

ισχύος του αρχίζει από την επομένη της ημέρας κανονικής κατάθεσης της αίτησης για χορήγηση διπλώματος ευρεσιτεχνίας (Άρθρο 11 του Ν. 1733/1987).

Σύμφωνα με το άρθρο 5 του Ν.1733/1987:

«1. Διπλώματα ευρεσιτεχνίας χορηγούνται για επινοήματα νέα που εμπεριέχουν εφευρετική δραστηριότητα και είναι επιδεκτικά βιομηχανικής εφαρμογής. Η εφεύρεση μπορεί να αναφέρεται σε προϊόν, μέθοδο ή βιομηχανική εφαρμογή.

9. Δίπλωμα ευρεσιτεχνίας χορηγείται και για εφεύρεση που γνωστοποιήθηκε μέσα στους έξι μήνες πριν την κατάθεση της αίτησης για χορήγηση διπλώματος ευρεσιτεχνίας, αν η γνωστοποίηση οφείλεται: α. Σε καταχρηστική ενέργεια σε βάρος του αιτούντος ή του δικαιοπαρόχου του. β. Σε παρουσίαση της εφεύρεσης σε επίσημα αναγνωρισμένη έκθεση κατά την έννοια της σύμβασης για τις διεθνείς εκθέσεις που υπογράφηκε στο Παρίσι στις 22 Νοεμβρίου 1928 και κυρώθηκε με τον Ν.5562/1932 (ΦΕΚ 221). Στην περίπτωση αυτή ο αιτών οφείλει να δηλώσει κατά την κατάθεση της αίτησης ότι η εφεύρεσή του έχει παρουσιαστεί σε έκθεση και να προσκομίσει σχετική βεβαίωση.

10. Η γνωστοποίηση της παραγράφου 9 δεν θίγει τον κατά την παράγραφο 3, νέο χαρακτήρα της εφεύρεσης».

Εξαιρούνται από τη χορήγηση ΔΕ οι παρακάτω περιπτώσεις σύμφωνα με τα άρθρο 5 παρ. 1, 6 και 8 του Ν. 1733/1987:

α. Οι ανακαλύψεις, οι επιστημονικές θεωρίες και οι μαθηματικές μέθοδοι.

β. Οι αισθητικές δημιουργίες.

γ. Τα σχέδια, οι κανόνες και οι μέθοδοι για την άσκηση πνευματικών δραστηριοτήτων, για παιχνίδια και για την άσκηση οικονομικών δραστηριοτήτων.

δ. Τα προγράμματα ηλεκτρονικών υπολογιστών.

ε. Η παρουσίαση πληροφοριών.

στ. Οι μέθοδοι χειρουργικής και θεραπευτικής αγωγής του ανθρώπινου σώματος ή του σώματος των ζώων.

ζ. Οι διαγνωστικές μέθοδοι που εφαρμόζονται στο ανθρώπινο σώμα ή στο σώμα των ζώων

η. Οι ποικιλίες φυτών ή είδη ζώων ή βιολογικές μέθοδοι παραγωγής φυτών ή ζώων. Όμως, για τις μικροβιολογικές μεθόδους και τα προϊόντα που παράγονται με αυτές τις μεθόδους χορηγούνται ΔΕ.

θ. Οι εφευρέσεις των οποίων η δημοσίευση ή η εφαρμογή αντίκειται στη δημόσια τάξη ή στα χρηστά ήθη.»

Σχετικά με τις παραπάνω περιπτώσεις στ και ζ, διευκρινίζεται ότι σύμφωνα με το άρθρο 5 παρ. 7 του Ν.1733/1987 μπορεί να χορηγηθεί ΔΕ για προϊόντα και ιδίως για ουσίες ή συνθέσεις που χρησιμοποιούνται κατά την εφαρμογή των μεθόδων αυτών.

3.1.1. Κατάθεση στην αρμόδια αρχή

Το Εθνικό Δίπλωμα Ευρεσιτεχνίας εκδίδεται κατόπιν σχετικής αίτησης σε μία χώρα και παρέχει προστασία μόνο στη χώρα αυτή. Το Εθνικό Δίπλωμα Ευρεσιτεχνίας είναι τίτλος προστασίας, ο οποίος εκδίδεται από τον Οργανισμό Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας (ΟΒΙ) με ισχύ 20 χρόνων, που χορηγείται στον δικαιούχο για επινοήματα νέα, με εφευρετική δραστηριότητα και επιδεκτικά βιομηχανικής εφαρμογής. Όπως αναφέρει ο ΟΒΙ², εφεύρεση κρίνεται νέα αν δεν ανήκει στη στάθμη της τεχνικής και εμπεριέχει εφευρετική δραστηριότητα -αν δηλαδή, κατά την κρίση ειδικού, δεν προκύπτει με προφανή τρόπο από την υπάρχουσα στάθμη της τεχνικής. Επιδεκτική βιομηχανικής εφαρμογής είναι εφόσον μπορεί να παραχθεί και να χρησιμοποιηθεί σε οποιονδήποτε τομέα παραγωγικής δραστηριότητας.

Η διαδικασία χορήγησης περιλαμβάνει δυνάμει των άρθρων 7 και 8 Ν.1733/1987:

- Την κατάθεση της αίτησης στον ΟΒΙ, η οποία να περιέχει: α) Το πλήρες όνομα ή την επωνυμία, την εθνικότητα, την κατοικία ή την έδρα και τη διεύθυνση του καταθέτη, β) Περιγραφή της εφευρέσεως και προσδιορισμό μιας ή περισσότερων αξιώσεων. Ο ΟΒΙ μπορεί να ζητήσει συμπλήρωση ή επαναδιατύπωση της περιγραφής ή των αξιώσεων, ώστε να είναι σύμφωνες με τις απαιτήσεις του νόμου αυτού. Ως αξίωση στο νόμο αυτόν νοείται η έκταση και το περιεχόμενο της αιτούμενης προστασίας και γ) Αίτημα χορήγησης διπλώματος ευρεσιτεχνία. Στην αίτηση επισυνάπτονται τα σχέδια στα οποία αναφέρονται οι αξιώσεις ή η περιγραφή, η περίληψη της εφεύρεσης, οι επεξηγήσεις για την κατανόηση της περιγραφής και τα έγγραφα νομιμοποίησης του καταθέτη σε περίπτωση νομικού προσώπου ή σε περίπτωση φυσικού προσώπου, εάν δεν είναι ο εφευρέτης. επίσης, επισυνάπτονται οι αποδείξεις είσπραξης των τελών κατάθεσης και πρώτου έτους προστασίας.
- Προθεσμία 4 μηνών για τυχόν διορθώσεις ή συμπλήρωση ελλείψεων
- Έλεγχος για το "νέο" και την εφευρετική δραστηριότητα, σύνταξη έκθεσης έρευνας ή έκθεσης έρευνας με αιτιολογημένη γνώμη
- Προθεσμία 3 μηνών για παρατηρήσεις του καταθέτη στην έκθεση έρευνας
- Σύνταξη τελικής έκθεσης έρευνας ή τελικής έκθεσης έρευνας με αιτιολογημένη γνώμη
- Έκδοση ΔΕ

² <https://www.obigr/obi/?tabid=158>

Αναφορικά με την τροποποίηση των στοιχείων ενός διπλώματος ευρεσιτεχνίας αυτή περιλαμβάνει τα εξής στάδια:

- αλλαγή στοιχείων του ιδιοκτήτη,
- εκχώρηση δικαιωμάτων διπλώματος ευρεσιτεχνίας ή συγχώνευσης του ιδιοκτήτη,
- διόρθωση στοιχείων διπλώματος ευρεσιτεχνίας ή αίτησης.

3.1.2 Τέλη

Τα ετήσια Τέλη προστασίας προκαταβάλλονται για κάθε επόμενο έτος και η σχετική απόδειξη υποβάλλεται στον ΟΒΙ κάθε χρόνο μέχρι την τελευταία ημέρα του μήνα που αντιστοιχεί στην ημερομηνία κατά την οποία έγινε η κατάθεση της αίτησης. Μετά τη λήξη της πιο πάνω προθεσμίας και μέσα σε έξι μήνες απ' αυτήν ο κάτοχος του διπλώματος ευρεσιτεχνίας μπορεί να καταβάλει τα Τέλη που οφείλονται προσαυξημένα κατά πενήντα τοις εκατό (άρθρο 24 παρ.2 Ν. 1733/1987)

Όσον αφορά τα τέλη των αξιώσεων μιας εφεύρεσης υπάρχουν σχετικές οδηγίες του ΟΒΙ στις ενότητες που αναφέρονται στα *Τέλη, σχετικά με την κατάθεση της αίτησης ΔΕ ή ΔΤ ή ΠΥΧ*, τις *Προθεσμίες για τη συμπλήρωση των εγγράφων και την καταβολή των οφειλόμενων τελών, σχετικά με την κατάθεση αίτησης ΔΕ ή ΔΤ ή ΠΥΧ* και στις *Συνέπειες μη καταβολής οφειλόμενων τελών*.

Ενδεικτικά αναφέρονται εδώ τα κόστη κάποιων κατηγοριών τελών, όπως αυτά ισχύουν από την 1.1.2016:

- Τέλος κατάθεσης αίτησης για χορήγηση διπλώματος ευρεσιτεχνίας: 50 ευρώ
- Τέλος για κάθε αξίωση που περιέχεται στην αίτηση για χορήγηση Διπλώματος Ευρεσιτεχνίας (για αξιώσεις μετά τη δέκατη): 30 ευρώ ανά αξίωση
- Τέλος χορήγησης για τα Διπλώματα Ευρεσιτεχνίας: 150 ευρώ

Σε κάθε περίπτωση βέβαια για οποιαδήποτε κατηγορία τέλους ο κάθε ενδιαφερόμενος καλείται να ανατρέχει στις τιμολογιακές κατευθύνσεις του ΟΒΙ, όπως εκάστοτε ισχύουν.

3.1.3 Τερματισμός διπλώματος ευρεσιτεχνίας

Η χρονική περίοδος προστασίας ενός κατοχυρωμένου διπλώματος ευρεσιτεχνίας ή καταχώρισης αίτησης για χορήγηση διπλώματος, μπορεί να τερματιστεί πριν τη λήξη της μέγιστης περιόδου προστασίας, είτε λόγω μη έγκαιρης καταβολής των προβλεπόμενων τελών ανανέωσής του (άρθρο 24 του Ν. 1733/1987), είτε λόγω εγκατάλειψης του δικαιώματος (άρθρο 16 του Ν. 1733/1987), ή λόγω ακύρωσης δικαιώματος μέσω δικαστικής απόφασης (άρθρο 15 του Ν. 1733/1987).

3.2 Δίπλωμα Τροποποίησης (ΔΤ)

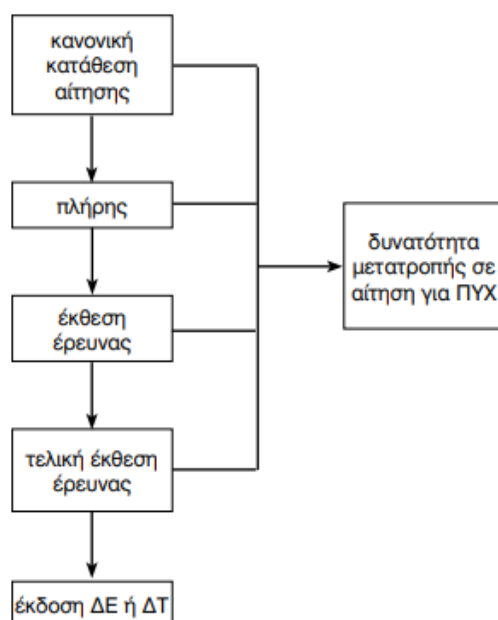
Σύμφωνα με το άρθρο 18 του Ν. 1733/1987 το Δίπλωμα Τροποποίησης (εφεξής ΔΤ) είναι τίτλος προστασίας που χορηγείται για μια νέα εφεύρεση, που αποτελεί τροποποίηση άλλης εφεύρεσης, η οποία έχει ήδη προστατευθεί με ΔΕ (κύριο ΔΕ). Αίτηση για ΔΤ μπορεί να κατατεθεί όταν έχει γίνει η χορήγηση του ΔΕ. Το ΔΤ ακολουθεί την τύχη του κυρίου ΔΕ και λήγει μαζί με αυτό. Το ΔΤ χορηγείται μόνο στον δικαιούχο του κυρίου ΔΕ.

Το αντικείμενο της νέας εφεύρεσης πρέπει να συνδέεται με μία τουλάχιστον αξίωση του κυρίου ΔΕ. Τα κριτήρια χορήγησης που ισχύουν για ΔΕ, δηλαδή το νέο, η εφευρετική δραστηριότητα και το βιομηχανικά εφαρμόσιμο, ισχύουν και για τη χορήγηση ΔΤ. Οι εξαιρέσεις από τη χορήγηση ΔΕ ισχύουν και για τη χορήγηση ΔΤ.

Αν, μετά από δικαστική απόφαση, ακυρωθεί το κύριο ΔΕ, η ακυρότητα του κυρίου ΔΕ δεν συνεπάγεται αυτόματα και την ακυρότητα του Διπλώματος Τροποποίησης. Το ΔΤ θα εξακολουθήσει να ισχύει εφ' όσον καταβάλλονται γι' αυτό τα ετήσια τέλη που απαιτούνται για το κύριο ΔΕ. Συνεπώς, η λήξη του ΔΤ θα επέλθει την ημερομηνία που θα έληγε το κύριο ΔΕ.

Το ΔΤ μπορεί να μετατραπεί μετά από αίτηση του δικαιούχου του σε ΔΕ. Για το ΔΕ που προκύπτει, ως ημερομηνία κατάθεσης θεωρείται η ημερομηνία κατάθεσης του ΔΤ. Συνεπώς, η διάρκεια του ΔΕ θα είναι 20 χρόνια απ' αυτή την ημερομηνία.

Σύμφωνα με το άρθρο 8 του Ν. 1733/1987 ισχύουν τα όσα παρατίθενται στο κάτωθι σχεδιάγραμμα:

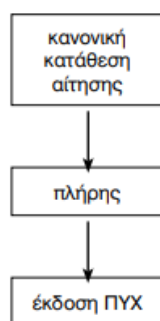
Διάγραμμα 1: Διαδικασία χορήγησης Διπλώματος Ευρεσιτεχνίας ή Διπλώματος Τροποποίησης

3.3 Πιστοποιητικό υποδείγματος χρησιμότητας (ΠΥΧ)

Το Πιστοποιητικό Υποδείγματος Χρησιμότητας (εφεξής ΠΥΧ) είναι τίτλος προστασίας με διάρκεια 7 χρόνια που χορηγείται στον δικαιούχο για τρισδιάστατα αντικείμενα με καθορισμένο σχήμα και μορφή, που προτείνονται ως νέα, βιομηχανικά εφαρμόσιμα και με δυνατότητα να δώσουν λύση σε τεχνικό πρόβλημα (άρθρο 19 του Ν. 1733/1987). Το ΠΥΧ μπορεί να χορηγηθεί π.χ. για εργαλείο, όργανο, συσκευή, σκεύος, εξαρτήματά τους κ.λ.π.

Η διαδικασία που πρέπει να ακολουθηθεί περιγράφεται κάτωθι:

1. Κατάθεση της σχετικής αίτησης (ή μετατροπή αίτησης για ΔΕ, πριν την έκδοσή του, σε αίτηση για ΠΥΧ ή αυτοδίκαια μετατροπή από τον ΟΒΙ λόγω μη εμπρόθεσμης καταβολής τελών σύνταξης έκθεσης έρευνας).
2. Προθεσμία 4 μηνών για τυχόν διορθώσεις ή συμπλήρωση ελλείψεων ώστε να είναι «πλήρης» η κατάθεση.
3. Έκδοση ΠΥΧ (χωρίς προηγούμενο έλεγχο του «νέου» και «βιομηχανικά εφαρμόσιμου», με ευθύνη του καταθέτη).

Διάγραμμα 2: Διαδικασία χορήγησης Πιστοποιητικού Υποδείγματος Χρησιμότητας

Υπάρχουν δύο περιπτώσεις που μια αίτηση ΔΕ μπορεί να μετατραπεί σε αίτηση ΠΥΧ:

- α. Στην περίπτωση που ζητήσει γραπτά ο δικαιούχος της αίτησης ΔΕ να μετατραπεί η αίτησή του σε αίτηση χορήγησης ΠΥΧ. Στην περίπτωση αυτή το σχετικό αίτημα μπορεί να υποβληθεί μόνο πριν από τη χορήγηση/έκδοση του ΔΕ.
- β. Στην περίπτωση που δεν έχει καταβληθεί εμπρόθεσμα το τέλος έκθεσης έρευνας για μια αίτηση χορήγησης ΔΕ, τότε η αίτηση μετατρέπεται αυτοδίκαια από τον ΟΒΙ σε αίτηση ΠΥΧ.

3.4 Εμπορικό σήμα

Όπως προκύπτει συνδυαστικά από τα άρθρα 1 ιδ' και 3 του Ν. 4679/2020 το εθνικό σήμα αποκτάται με την καταχώρισή του στο μητρώο.

Σύμφωνα με το άρθρο 36 του Ν. 4679/2020 η καταχώριση ενός εθνικού εμπορικού σήματος έχει ισχύ αρχικά για περίοδο δέκα (10) ετών από την ημερομηνία κατάθεσης της αίτησης, η οποία μπορεί να ανανεώνεται ανά δεκαετία, ενώ ο δικαιούχος οφείλει να προβεί στην ανανέωση του εθνικού εμπορικού σήματος εντός έξι (6) μηνών πριν τη λήξη της προηγούμενης χρονικής περιόδου προστασίας. Σημειώνεται ότι επιτρέπεται η ανανέωση, μέχρι και έξι (6) μήνες μετά τη λήξη της προηγούμενης χρονικής περιόδου προστασίας υπό τον όρο καταβολής του τέλους ανανέωσης αυξημένου κατά το ήμισυ και χωρίς να ανατρέπονται δικαιώματα τρίτων που αποκτήθηκαν στο μεταξύ. Δυνάμει του άρθρου 36 παρ. 5 του Ν.4679/2020 σε περίπτωση μη ανανέωσης παύει αυτοδικαίως η προστασία του σήματος.

3.5 Δικαίωμα προτεραιότητας

Αναφορικά με τη διεθνή προτεραιότητα σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 4 της Σύμβασης των Παρισίων του 1883 περί προστασίας της βιομηχανικής ιδιοκτησίας, όπως αναθεωρήθηκε στη Στοκχόλμη στις 14 Ιουλίου 1967 και ύστερα κυρώθηκε με τον Ν.213/1975, καθώς και στο άρθρο 9 του Ν.1733/1987 ισχύουν τα κάτωθι:

«1. Αν έχει κατατεθεί κανονικά αίτηση χορήγησης διπλώματος ευρεσιτεχνίας ή πιστοποιητικού υποδείγματος χρησιμότητας στην αλλοδαπή, ο καταθέτης ή ο δικαιούχος της έχει δικαίωμα προτεραιότητας, εφ' όσον μέσα σε δώδεκα μήνες από την παραπάνω κατάθεση, υποβάλλει αίτηση για την ίδια εφεύρεση στην Ελλάδα και ισχύει ο όρος της αμοιβαιότητας. Στη νέα αίτηση οφείλει να δηλώσει τη χρονολογία και τη χώρα της πρώτης κατάθεσης. Το δικαίωμα προτεραιότητας ανατρέχει στο χρόνο της πρώτης κατάθεσης στην αλλοδαπή.

2. Κανονική κατάθεση στην αλλοδαπή είναι κάθε κατάθεση αίτησης διπλώματος ευρεσιτεχνίας που θεωρείται ως κανονική σύμφωνα με το δίκαιο της χώρας κατάθεσης και εφ' όσον από το περιεχόμενο της προκύπτει η ημερομηνία κατάθεσης. Η μετέπειτα τύχη της αίτησης δεν ενδιαφέρει.»

Το δικαίωμα προτεραιότητας γεννάται με την κανονική κατάθεση μιας αίτησης ΔΕ ή ΠΥΧ σε μια χώρα μέλος της Σύμβασης των Παρισίων.

Το δικαίωμα προτεραιότητας διαρκεί μόνον 12 μήνες από την ημερομηνία της πρώτης κατάθεσης. Αν ο δικαιούχος δεν εκμεταλλευθεί το δικαίωμα αυτό στη 12-μηνια αυτή προθεσμία, δεν δύναται να κάνει αργότερα επίκληση διεθνούς προτεραιότητας.

Οι προϋποθέσεις για την αναγνώριση της διεθνούς προτεραιότητας είναι οι εξής:

α. Να έχει γίνει κανονική κατάθεση μιας αίτησης ΔΕ ή ΠΥΧ σε μια χώρα-μέλος της Σύμβασης.

- β. Να γίνει κανονική κατάθεση μιας αίτησης ΔΕ ή ΠΥΧ σε μια οποιαδήποτε άλλη χώρα-μέλος μέσα σε αποκλειστική προθεσμία 12 μηνών από την ημερομηνία της πρώτης κατάθεσης.
- γ. Να δηλωθούν, κατά την κατάθεση της δεύτερης αυτής αίτησης ΔΕ ή ΠΥΧ, η χώρα και η ημερομηνία της πρώτης κατάθεσης (ημερομηνία προτεραιότητας).
- δ. Κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 9 παρ. 3 του Ν. 1733/1987 θα πρέπει να προσκομιστεί το πιστοποιητικό της αρμόδιας αρχής της χώρας (*πιστοποιητικό προτεραιότητας*), στην οποία έγινε η πρώτη κατάθεση, στον Οργανισμό Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας και επικυρωμένη μετάφραση αυτού, καθώς και της περιγραφής των αξιώσεων και των σχεδίων μέσα σε αποκλειστική προθεσμία 16 μηνών από την ημερομηνία της πρώτης κανονικής κατάθεσης στην αλλοδαπή.

4. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΚΑΤΑΘΕΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΟΧΥΡΩΣΗΣ ΤΗΣ ΔΙΑΝΟΗΤΙΚΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ

4.1 Προετοιμασία

Αφού ο ενδιαφερόμενος καταλήξει στον τίτλο προστασίας (ΔΕ ή ΔΤ ή ΠΥΧ) με τον οποίο θέλει να κατοχυρώσει την εφεύρεσή του στην Ελλάδα, πρέπει να προετοιμάσει την αίτησή του με τέτοιο τρόπο, ώστε να πετύχει την πλήρη κατοχύρωση των δικαιωμάτων του. Για τον σκοπό αυτό, θα πρέπει να προσέξει ιδιαίτερα τη σύνταξη της περιγραφής και των τυχόν σχεδίων, των αξιώσεων και της περίληψης. Η περιγραφή και τα τυχόν σχέδια χρησιμεύουν στην αποκάλυψη της εφεύρεσης. Οι αξιώσεις ορίζουν την έκταση και το περιεχόμενο της αιτούμενης προστασίας με βάση τα τεχνικά χαρακτηριστικά της εφεύρεσης και μόνο. Η περίληψη της εφεύρεσης δεν επηρεάζει την έκταση και το περιεχόμενο της αιτούμενης προστασίας γιατί χρησιμεύει μόνο για τεχνική πληροφόρηση.

Έτσι, λοιπόν, ο ενδιαφερόμενος πρέπει να έχει υπόψη του ότι:

α. Πρέπει να αποκαλύψει την εφεύρεσή του

β. Η εφεύρεση πρέπει να είναι ενιαία: Η αίτηση ΔΕ ή ΔΤ ή ΠΥΧ πρέπει να αναφέρεται σε μια μόνο εφεύρεση ή σε περισσότερες που συνδέονται όμως μεταξύ τους ώστε να αποτελούν ένα ενιαίο εφευρετικό σύνολο. Παραδείγματα εφευρέσεων που αποτελούν ένα ενιαίο σύνολο είναι: Ένα προϊόν, μια μέθοδος παραγωγής του προϊόντος αυτού και μια χρήση του προϊόντος αυτού.

Αν η αίτηση ΔΕ ή ΔΤ ή ΠΥΧ αφορά περισσότερες ανεξάρτητες εφευρέσεις (σύνθετη αίτηση), ο δικαιούχος της μπορεί να χωρίσει την αίτηση αυτή σε περισσότερες τμηματικές αιτήσεις διατηρώντας ως ημερομηνία κατάθεσης κάθε τμηματικής την ημερομηνία της αρχικής αίτησης. Ο διαχωρισμός αυτός μπορεί να γίνει μέχρι τη χορήγηση του ΔΕ ή ΔΤ ή ΠΥΧ.

Τα εργαλεία και οι διαδικασίες προστασίας πριν την αίτηση κατοχύρωσης είναι τα ακόλουθα:

A) Δήλωση Αποκάλυψης Εφεύρεσης (Invention Disclosure)

B) Δήλωση Εχεμύθειας (Non-disclosure agreements)

Γ) Εργαστηριακά Τετράδια: Τα Εργαστηριακά Τετράδια (Lab NoteBooks) αποτελούν σημαντική πηγή δεδομένων που μπορούν να χρησιμοποιηθούν:

- ✓ ως αφετηρία για τη σύνταξη μιας αίτησης για κατοχύρωση διπλώματος ευρεσιτεχνίας
- ✓ για να αποδειχθεί ποια στελέχη/ ακαδημαϊκοί/ ερευνητές συμμετείχαν στην ανάπτυξη της εφεύρεσης και σε ποιο βαθμό
- ✓ για να επαληθευτεί ότι το πειραματικό πρωτόκολλο και οι μέθοδοι συλλογής δεδομένων πραγματοποιήθηκαν σύμφωνα με τις κανονιστικές απαιτήσεις

(αφορά την περίπτωση που απαιτείται έγκριση από κάποια Ρυθμιστική Αρχή)

- ✓ για την καταγραφή της έρευνας, πιθανώς ως συμβατική υποχρέωση σε προγράμματα χρηματοδότησης
- ✓ κατά τη χορήγηση άδειας χρήσης διπλώματος ευρεσιτεχνίας ή/ και τεχνογνωσίας, όταν ο δικαιοδόχος αναμένει να έχει πρόσβαση στο αρχείο των αρχικών ερευνητικών αποτελεσμάτων και των σχετικών πειραμάτων
- ✓ κατά την επαλήθευση των περιουσιακών στοιχείων μιας spin-off εταιρείας, όπου τυχόν επενδυτές ενδέχεται να ζητήσουν διαβεβαιώσεις ότι είναι διαθέσιμα και ότι έχουν διατηρηθεί σωστά.

4.2 Περιγραφή εφεύρεσης

Η περιγραφή της εφεύρεσης μαζί με τα τυχόν σχέδια χρησιμεύουν στο να γίνει η σωστή αποκάλυψη της εφεύρεσης και πρέπει να συνταχθούν με ένα συγκεκριμένο τρόπο, ο οποίος ακολουθείται και διεθνώς. Η δομή της περιγραφής είναι η εξής:

α. Τίτλος της εφεύρεσης.

β. Καθορισμός του τεχνικού πεδίου της εφεύρεσης.

γ. Αναφορά της στάθμης της προηγούμενης τεχνικής με επισήμανση των μειονεκτημάτων, τα οποία η εφεύρεση πρόκειται να διορθώσει.

δ. Σύντομη παρουσίαση της εφεύρεσης, έτσι όπως αυτή προσδιορίζεται από τις αξιώσεις.

ε. Επισήμανση των πλεονεκτημάτων της εφεύρεσης και σύνδεσή τους με την άρση των μειονεκτημάτων της στάθμης της προηγούμενης τεχνικής.

στ. Σύντομη περιγραφή των απεικονίσεων που φαίνονται στα τυχόν σχέδια.

ζ. Λεπτομερειακή ανάπτυξη ενός τουλάχιστον τρόπου πραγματοποίησης της εφεύρεσης με χρησιμοποίηση παραδειγμάτων, με τρόπο ώστε να εξηγείται σαφώς η παραγωγική εφαρμογή της εφεύρεσης.

4.2.1 Σύνταξη αξιώσεων

Οι αξιώσεις της εφεύρεσης ορίζουν την έκταση και το περιεχόμενο της αιτούμενης προστασίας με βάση τα τεχνικά χαρακτηριστικά της εφεύρεσης και μόνο. Οι αξιώσεις στηρίζονται στην αποκάλυψη της εφεύρεσης που έγινε με την περιγραφή και τα τυχόν σχέδια. Αυτό σημαίνει ότι ο δικαιούχος δεν μπορεί να ζητήσει με τις αξιώσεις ευρύτερη προστασία από ό,τι έχει αποκαλύψει στην περιγραφή και τα σχέδια. Μάλιστα, η ερμηνεία και η κατανόηση των αξιώσεων βασίζεται στην περιγραφή και τα τυχόν σχέδια. Η αίτηση ΔΕ ή ΔΤ ή ΠΥΧ πρέπει να περιέχει μία ή περισσότερες αξιώσεις. Εάν υπάρχουν περισσότερες αξιώσεις, αυτές αριθμούνται κατά αύξοντες αριθμούς με αραβικά στοιχεία.

4.2.1.1 Κύρια αξίωση

Μία αξίωση που αναφέρει τα κύρια χαρακτηριστικά στοιχεία μιας εφεύρεσης καλείται κύρια αξίωση. Μια κύρια αξίωση ορίζει την ουσία μιας εφεύρεσης. Συνήθως, σε μια αίτηση ΔΕ ή ΔΤ ή ΠΥΧ υπάρχει μία κύρια αξίωση που μπορεί να ακολουθείται από κάποιες εξαρτημένες αξιώσεις που συνδέονται μαζί της. Είναι δύσκολο να υπάρχουν δύο κύριες αξιώσεις σε μια αίτηση ΔΕ ή ΔΤ ή ΠΥΧ, γιατί πιθανότατα αντιστοιχούν σε δύο διαφορετικές εφευρέσεις, οπότε η αίτηση είναι σύνθετη και πρέπει να χωριστεί σε δύο τμηματικές αιτήσεις, που η κάθε μια περιλαμβάνει τη μια κύρια αξίωση και τις εξαρτημένες αξιώσεις της.

Ωστόσο, μία αίτηση ΔΕ ή ΔΤ ή ΠΥΧ μπορεί να περιέχει για παράδειγμα: α. Μία κύρια αξίωση για ένα προϊόν, μία κύρια αξίωση για τη μέθοδο παραγωγής του προϊόντος αυτού και μία κύρια αξίωση για μια χρήση του προϊόντος αυτού, ή β. Μία κύρια αξίωση για μία μέθοδο, μία κύρια αξίωση για ένα μηχανισμό ή μέσο ειδικά για την πραγματοποίηση της μεθόδου αυτής, ή γ. Μία κύρια αξίωση για ένα προϊόν, μία κύρια αξίωση για τη μέθοδο παραγωγής του και μία κύρια αξίωση για ένα μηχανισμό ή μέσο ειδικά για την πραγματοποίηση της μεθόδου αυτής, γιατί οι περιπτώσεις αυτές αφορούν εφευρέσεις που αποτελούν ένα ενιαίο εφευρετικό σύνολο.

4.2.1.2 Εξαρτημένη αξίωση

Μια αξίωση που περιέχει όλα τα χαρακτηριστικά στοιχεία μιας άλλης ή άλλων αξιώσεων και επιπλέον κάποια άλλα χαρακτηριστικά στοιχεία καλείται εξαρτημένη αξίωση. Οι εξαρτημένες αξιώσεις ομαδοποιούνται κάτω από την κύρια αξίωση στην οποία αναφέρονται είτε άμεσα, είτε έμμεσα, μέσω κάποιας άλλης εξαρτημένης αξίωσης που ανήκει στην ίδια ομάδα. Στην περίπτωση που υπάρχουν περισσότερες κύριες αξιώσεις, κάθε κύρια αξίωση μπορεί να έχει δική της ομάδα εξαρτημένων αξιώσεων. Η ομαδοποίηση και η παράθεση των αξιώσεων γίνεται με τέτοιο τρόπο, ώστε να διευκολύνεται η ανάγνωση και κατανόησή τους.

4.2.1.3. Δομή μιας κύριας αξίωσης

Οι κύριες αξιώσεις περιέχουν

α. Το προοίμιο, το οποίο αρχίζει με το αντικείμενο της εφεύρεσης (συνήθως είναι ο τίτλος) και απαριθμεί τα τεχνικά χαρακτηριστικά της που σε συνδυασμό μεταξύ τους ανήκουν στη στάθμη της τεχνικής και

β. Το χαρακτηριστικό μέρος που απαριθμεί τα τεχνικά χαρακτηριστικά της εφεύρεσης που δεν ανήκουν στη στάθμη της τεχνικής και που σε συνδυασμό με εκείνα του προοιμίου ορίζουν την αιτούμενη προστασία. Το προοίμιο χωρίζεται από το χαρακτηριστικό μέρος, συνήθως, με τη φράση «χαρακτηριζόμενη από» ή «χαρακτηριζόμενη εκ του ότι» ή «που χαρακτηρίζεται από» και άλλες παρόμοιες παραλλαγές.

4.2.1.4. Δομή μιας εξαρτημένης αξίωσης

Η εξαρτημένη αξίωση περιλαμβάνει:

- α. Το προοίμιο, το οποίο αρχίζει με το αντικείμενο της εφεύρεσης (συνήθως είναι ο τίτλος) και την αναφορά στην άλλη ή άλλες αξιώσεις (κύρια ή εξαρτημένη). Η αναφορά στην άλλη ή άλλες αξιώσεις γίνεται συνήθως με τη φράση «όπως αναφέρεται στην αξίωση...» ή «σύμφωνα με τις αξιώσεις...ή...» ή «κατά την αξίωση...» ή άλλες παρόμοιες παραλλαγές και
- β. Το χαρακτηριστικό μέρος, στο οποίο δηλώνονται τα επιπλέον χαρακτηριστικά για τα οποία, σε συνδυασμό με τα χαρακτηριστικά του προοιμίου, ζητείται προστασία. Το προοίμιο χωρίζεται από το χαρακτηριστικό μέρος, συνήθως με τη φράση «χαρακτηριζόμενη από» ή «χαρακτηριζόμενη εκ του ότι» ή «που χαρακτηρίζεται από» και άλλες παρόμοιες παραλλαγές.

Οι αξιώσεις δεν επιτρέπεται να παραπέμπουν σε στοιχεία της περιγραφής ή των σχεδίων με τη χρησιμοποίηση εκφράσεων όπως «όπως περιγράφεται...στην περιγραφή» ή «όπως φαίνεται από την εικόνα...των σχεδίων».

4.2.1.5. Η σύνταξη της περίληψης

Η περίληψη της εφεύρεσης χρησιμεύει μόνο για τεχνική πληροφόρηση και δεν επηρεάζει το εύρος και το περιεχόμενο της αιτούμενης προστασίας. Η περίληψη, κατά το δυνατόν, δεν πρέπει να υπερβαίνει τις 150 λέξεις και γράφεται σε ξεχωριστό φύλλο χαρτιού. Η περίληψη περιέχει σύντομη αναφορά των όσων αναλύθηκαν στην περιγραφή, τις αξιώσεις και τα σχέδια. Εκτιμήσεις ή έπαινοι για την αξία της εφεύρεσης δεν αναφέρονται στην περίληψη. Η δομή της περίληψης είναι η εξής : α. Τίτλος της εφεύρεσης, β. Προσδιορισμός του τομέα της τεχνικής στον οποίο ανήκει η εφεύρεση, ώστε να είναι αμέσως κατανοητό το αντικείμενο της εφεύρεσης και να είναι δυνατή η ταξινόμησή της, γ. Αναφορά στον τρόπο λύσης του τεχνικού προβλήματος που αφορά η εφεύρεση, δ. Κύρια ή κύριες χρήσεις της εφεύρεσης και ε. Χημικό τύπο που χαρακτηρίζει την εφεύρεση, εφόσον υπάρχει.

4.3. Εσωτερική διαδικασία κατάθεσης τίτλου Διανοητικής Ιδιοκτησίας στο ΠΑ.ΠΕΛ

Οι ερευνητικές δραστηριότητες που διεξάγονται εντός του ΠΑ.ΠΕΛ οδηγούν συχνά σε ανάπτυξη τεχνογνωσίας, καινοτόμων τεχνολογικών διαδικασιών, νέων προϊόντων και συσκευών, πρωτότυπων μεθοδολογιών τα οποία μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο περαιτέρω ερευνητικής ανάπτυξης, βιομηχανικής εφαρμογής, εμπορικής αξιοποίησης κλπ. Η ανάπτυξη οποιουδήποτε προϊόντος εντός του ΠΑ.ΠΕΛ με αυτά τα χαρακτηριστικά μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο μεταφοράς τεχνολογίας από το ίδρυμα προς έναν τεχνοβλαστό, ο οποίος θα αναλάβει την περαιτέρω ερευνητική, βιομηχανική ή εμπορική αξιοποίησή του.

Η αξιοποίηση ερευνητικών αποτελεσμάτων που έχουν αναπτυχθεί εντός του ΠΑ.ΠΕΛ, μέσω της ίδρυσης ενός τεχνοβλαστού, ξεκινά με την ενημέρωση της Μονάδας από το/τα ενδιαφερόμενο/α/ μέλος/-η/ ΔΕΠ, επιστημονικό και τεχνικό προσωπικό, κατόχους μεταπτυχιακού ή διδακτορικού διπλώματος και ερευνητές του ΠΑ.ΠΕΛ σχετικά με μία ανακάλυψη, εφεύρεση ή ερευνητικό αποτέλεσμα που πιστεύει ότι παρουσιάζει ενδιαφέρον περαιτέρω αξιοποίησης και παρέχει τα αναγκαία στοιχεία για την υποβολή από κοινού αίτησης χορήγησης ΔΕ και ενημερώνει για την προοπτική ίδρυσης ενός τεχνοβλαστού. Η Μονάδα οφείλει να προβεί σε εισήγηση προς την Επιτροπή Ερευνών εντός διαστήματος 2 μηνών, έτσι ώστε η Επιτροπή Ερευνών, εντός των επόμενων 2 μηνών να απαντήσει αν ενδιαφέρεται για να συμμετάσχει στο ΔΕ. Αν δεν ενδιαφέρεται, ή αν δεν απαντήσει εντός 4 μηνών (άρθρο 6 παρ. 6 του Ν. 1733/1987), ο ερευνητής θα καταθέσει την αίτηση χορήγησης ΔΕ στο όνομά του. Εφόσον ο ερευνητής ή/και το μέλος ΔΕΠ ενδιαφέρεται να ιδρύσει έναν τεχνοβλαστό, ενημερώνει σχετικά για αυτό την Επιτροπή Ερευνών. Συνεπώς, τον βασικό συντονιστικό ρόλο σε αυτή τη διαδικασία τον αναλαμβάνει η Μονάδα Μεταφοράς Τεχνολογίας και Καινοτομίας του ΠΑ.ΠΕΛ. Η Μονάδα αναλαμβάνει την αρμοδιότητα να διερευνήσει τη σκοπιμότητα συμμετοχής ή μη του ΠΑ.ΠΕΛ στη μετοχική σύνθεση ενός τεχνοβλαστού και να εισηγηθεί προς την Επιτροπή Ερευνών τους όρους της εν δυνάμει συνεργασίας. Η εισήγηση από την Μονάδα προς την Επιτροπή Ερευνών θα πρέπει να έχει γίνει αυστηρά εντός του χρονικού διαστήματος, που η ίδια θα προσδιορίσει, ταυτόχρονα με την απάντηση για τη συμμετοχή στο ΔΕ. Επίσης, η Μονάδα θα πρέπει να δημοσιοποιήσει τα κριτήρια με τα οποία θα αξιολογεί τις προτάσεις. Για να υλοποιήσει όμως η Μονάδα αυτή την λειτουργία με αξιοπιστία και διαφάνεια συστήνει κατά περίπτωση Ειδική Επενδυτική Επιτροπή που αποτελείται από μέλη του ΠΑ.ΠΕΛ, σχετικά με το γνωστικό αντικείμενο του υπό εξέταση εγχειρήματος, τα οποία απευθύνονται σε και συνεργάζονται με κατάλληλα στελέχη του παραγωγικού τομέα, που έχουν εμπειρία σε επενδυτικά και συμβουλευτικά θέματα, σχετικά με τον τομέα / κλάδο. Η Μονάδα εισηγείται στην Επιτροπή Ερευνών του ΕΛΚΕ και την Επιτροπή Μεταφοράς Τεχνολογίας, Καινοτομίας και Νεοφυούς Επιχειρηματικότητας τους προτεινόμενους όρους, η οποία έπειτα αποφασίζει για τη συμβατική περιγραφή της προτεινόμενης επιλογής, προχωρώντας στη σύναψη με τον ερευνητή ενός «συμφωνητικού αναγνώρισης και καταμερισμού των δικαιωμάτων». Η Εισήγηση της Μονάδας πρέπει να απαντά στα ακόλουθα ερωτήματα: Εφόσον υπάρχει ανάγκη προστασίας της διανοητικής ιδιοκτησίας,

α) ποιοι είναι οι αιτούντες/δικαιούχοι του ΔΕ και ποιοι οι εφευρέτες (δικαιούχοι και εφευρέτες μπορεί να συμπίπτουν);

β) ποια τα ακριβή ποσοστά του κάθε δικαιούχου;

γ) η πιθανή κατάθεση για χορήγηση ΔΕ. ή οποιουδήποτε άλλου πιστοποιητικού προστασίας διανοητικής ιδιοκτησίας θα γίνει σε εθνικό, ευρωπαϊκό ή διεθνές

επίπεδο;

δ) ποιος αναλαμβάνει το κόστος κατάθεσης για την κατοχύρωση του ΔΕ, καθώς και το κόστος για τη διατήρησή του; Υπενθυμίζεται ότι το συνολικό κόστος μιας πατέντας μπορεί να φτάσει και € 50.000. Κάθε χρόνο, για 20 χρόνια, πρέπει να καταβάλλονται τέλη διατήρησης στις χώρες ενδιαφέροντος. Τα πανεπιστήμια, συνήθως, συμμετέχουν στην κατάθεση εθνικής κατάθεσης.

ε) Θα ιδρυθεί εταιρεία για την εμπορική αξιοποίηση της γνώσης με συγκεκριμένη νομική μορφή, ποια η εισφορά των μετόχων και η έδρα;

στ) Ποιος θα επωμιστεί τα έξοδα ίδρυσης του τεχνοβλαστού (παράβολο δημοσίου, νομικές υπηρεσίες κ.λπ.);

ζ) Ποιοι θα είναι οι μέτοχοι; Το ΠΑ.ΠΕΛ θα συμμετάσχει στην εταιρεία μεταβιβάζοντας τα δικαιώματα επί του ΔΕ στον τεχνοβλαστό ή θα παραχωρήσει άδεια εκμετάλλευσης;

η) Σε περίπτωση μεταβίβασης των δικαιωμάτων του ΠΑ.ΠΕΛ, με τι ποσοστό θα συμμετέχει το ΠΑ.ΠΕΛ στον τεχνοβλαστό; Θ καταβάλει κάποιο ποσό για το μετοχικό κεφάλαιο;

θ) Αν το ΠΑ.ΠΕΛ δεν συμμετάσχει στην εταιρεία, ποιο θα είναι το οικονομικό αντάλλαγμα για την εφάπαξ μεταβίβαση των δικαιωμάτων του στην εταιρεία;

Η εισήγηση αυτή είναι εμπιστευτικού χαρακτήρα και πρέπει να τεκμηριώνει επαρκώς το προς αξιοποίηση ερευνητικό αποτέλεσμα, έτσι ώστε να μπορέσει να αξιολογηθεί και να αποφασιστούν οι όροι για την εμπορική του αξιοποίηση. Ο ενδιαφερόμενος δύναται να συνεργαστεί με τη Μονάδα, προκειμένου να εξεταστούν οι προδιαγραφές της δημιουργίας τεχνοβλαστού, να καλλιεργηθούν επαφές με παράγοντες της αγοράς και να προετοιμαστεί η εισήγηση. Με την υποβολή στη Μονάδα των απαραίτητων στοιχείων τεκμηρίωσης προετοιμάζεται η αξιολόγηση της πρότασης και η αντίστοιχη εισήγηση προς την Επιτροπή Ερευνών, παράλληλα με την αξιοποίηση και εξωτερικών συμβούλων-εμπειρογνομόνων. Στην περίπτωση που η Επιτροπή Ερευνών συμφωνεί με τη σχετική εισήγηση, οι νομικές υπηρεσίες του ΠΑ.ΠΕΛ ή άλλος εξειδικευμένος νομικός σύμβουλος αναλαμβάνουν τη διαδικασία σύνταξης της σύμβασης. Η σύμβαση δημιουργίας τεχνοβλαστού θα υπογράφεται ανάμεσα στο επισπεύδον μέλος της Πανεπιστημιακής Κοινότητας και τον ιδιώτη συνétaιρο, αν έχει βρεθεί, και θα προσυπογράφεται από τον αρμόδιο Αντιπρύτανη. Η Μονάδα θα είναι αρμόδια στο να παρακολουθεί την πορεία των τεχνοβλαστών, την τήρηση των αρχών και συμφωνιών που έχουν πραγματοποιηθεί και να εισηγείται επί τυχόν ανάγκης αλλαγών στη μετοχική σύνθεση, αύξησης μετοχικού κεφαλαίου, από-επένδυσης κτλ.

Εξαρτημένη Εφεύρεση

Ο εφευρέτης θα αμείβεται σε ποσοστό 60% και το ΠΑ.ΠΕΛ σε ποσοστό 40%. Απαραίτητες προϋποθέσεις καταβολής της ανωτέρω αμοιβής είναι η αξιοποίηση δικαιώματος διανοητικής ιδιοκτησίας, καθώς και η αφαίρεση εξόδων που έχει τυχόν καταβάλει το ΠΑ.ΠΕΛ για την κατοχύρωση αυτού (κόστος κατάθεσης και διαχείρισης δικαιώματος).

Ελεύθερη Εφεύρεση

Αν βέβαια το ΠΑ.ΠΕΛ ως ερευνητικός φορέας αποφασίσει να μην καταθέσει αίτηση για δίπλωμα ευρεσιτεχνίας, τότε στην περίπτωση αυτή η εφεύρεση μπορεί να θεωρηθεί από τον φορέα ελεύθερη εφεύρεση και ο εφευρέτης/ερευνητής, αφού προηγηθούν οι απαραίτητες μεταβιβάσεις από το ίδρυμα, μπορεί να προχωρήσει μόνος του με την κατοχύρωση αναλαμβάνοντας και τα αντίστοιχα κόστη. Σύμφωνα με τον Ν.4864/2021 το ΠΑ.ΠΕΛ θα πρέπει να αποφασίσει για το αν θα καταθέσει την αίτηση εντός χρονικού διαστήματος έως τεσσάρων (4) μηνών από την ημερομηνία κατάθεσης σχετικού αιτήματος του εφευρέτη/ερευνητή στο πανεπιστήμιο.

Χρηματοδότηση διαχείρισης διπλώματος ευρεσιτεχνίας

Αν αιτών είναι το ίδρυμα, αυτό είναι που θα αναλάβει αντίστοιχα και τα έξοδα κατοχύρωσης. Συνεπώς, οι ερευνητές θα ενθαρρυνθούν να προχωρήσουν στην κατοχύρωση και αξιοποίηση της έρευνας που παράγουν στο ίδρυμα.

Επισημαίνεται ότι για να συνεχιστεί η χρηματοδότηση μιας ευρεσιτεχνίας θα πρέπει να τεθούν απ' το Πανεπιστήμιο αυστηροί κανόνες αξιολόγησης, ειδικά μετά την πρώτη τριετία, τότε που αρχίζουν να προκύπτουν τα μεγάλα κόστη ειδικά για τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας.

Αν ο ερευνητικός φορέας αποφασίσει να σταματήσει τη διαδικασία κατοχύρωσης της εφεύρεσης, στην περίπτωση αυτή θα πρέπει να ενημερώσει εγκαίρως (π.χ. τουλάχιστον τέσσερις (4) μήνες προ της εκπνοής μιας καταληκτικής ημερομηνίας) τον εφευρέτη/ ερευνητή και εάν το επιθυμεί να αναλάβει ο ίδιος τη συνέχιση της διαδικασίας, καθώς και σχετικά τα έξοδα, αφού βέβαια συναφθούν οι σχετικές συμφωνίες.

Είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι η πρόσκληση σχετικά με την παρούσα πολιτική, αναφέρει «Ενδεικτικά σημειώνεται ότι για να μπορεί ένας Φορέας να λάβει δημόσια χρηματοδότηση για την κάλυψη του συνόλου των εξόδων προστασίας της Διανοητικής Ιδιοκτησίας θα πρέπει αυτή να του ανήκει 100%. Είτε πρωτογενώς είτε λόγω μεταβίβασης των δικαιωμάτων σε αυτόν. Διαφορετικά θα μπορεί να καλύψει μόνο τα έξοδα που αφορούν στο ποσοστό που του ανήκει».

4.4. Κρίσιμα σημεία στο πλαίσιο προστασίας Διανοητικής Ιδιοκτησίας

Τα πιο συνηθισμένα λάθη που αντιμετωπίζονται στην διαδικασία προστασίας διανοητικής ιδιοκτησίας είναι τα ακόλουθα:

- Μη (έγκαιρη) κατοχύρωση κρίσιμης Διανοητικής Ιδιοκτησίας
- Ελλείψεις στην καταγραφή της Διανοητικής Ιδιοκτησίας σε μητρώο με αποτέλεσμα την αδυναμία σωστής παρακολούθησης
- Ελλείψεις στη μελέτη του μοντέλου αξιοποίησης της Διανοητικής Ιδιοκτησίας με αποτέλεσμα την επιλογή λανθασμένης προστασίας
- Ελλείψεις ή λάθη στα claims (αξιώσεις) που διατυπώνονται στις αιτήσεις για ΔΕ με κίνδυνο απόρριψης ή ελλιπούς προστασίας
- Υποτίμηση της αξίας άλλων ειδών προστασίας πέραν των ΔΕ
- Κενά στην ενημέρωση των ερευνητών σχετικά με τους τρόπους και τις ευκαιρίες προστασίας και κατοχύρωσης των αποτελεσμάτων τους
- Δημοσίευση Διανοητικής Ιδιοκτησίας που απορρέει από πανεπιστημιακές εφευρέσεις και ερευνητικά αποτελέσματα πριν την επικοινωνία με τη Μονάδα και τη διαμόρφωση της κατάλληλης στρατηγικής προστασίας, καθώς και την εξέταση αν υπάρχει δυνατότητα αξιοποίησης. Πρέπει να καταστεί σαφές ότι οποιαδήποτε δημοσίευση/αποκάλυψη της εφεύρεσης, είτε μέσω της δημοσίευσης σε ερευνητική εργασία, είτε μέσω της δημόσιας ανακοίνωσής του σε συνέδριο, workshop, poster, περιορίζει σημαντικά τις δυνατότητες κατοχύρωσης και αξιοποίησής του.
- Παράλειψη υπογραφής συμφώνων εμπιστευτικότητας
- Παράλειψη συνεργασίας με εξειδικευμένους συνεργάτες δικηγόρους για την κατοχύρωση δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας

5. ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΔΙΑΝΟΗΤΙΚΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ ΚΑΙ ΙΔΡΥΣΗ ΤΕΧΝΟΒΛΑΣΤΩΝ

5.1 Γενικό πλαίσιο εμπορικής αξιοποίησης

Μία από τις πρώτες προκλήσεις όταν μία ερευνητική ομάδα αποφασίζει την επιχειρηματική αξιοποίηση ενός ερευνητικού έργου και των ερευνητικών αποτελεσμάτων του είναι η επιλογή του τρόπου με τον οποίο θα επιτευχθεί μία τέτοια επιχειρηματική αξιοποίηση. Μπορεί να γίνει με περισσότερους εναλλακτικούς τρόπους. Δεν είναι μονόδρομος η σύσταση νέας επιχείρησης. Βασικός εναλλακτικός τρόπος είναι η συνεργασία με υφιστάμενη επιχείρηση. Είναι σημαντικό να επισημανθεί ότι διεθνώς ο επικρατέστερος τρόπος επιχειρηματικής αξιοποίησης έρευνας δεν είναι μέσω της σύστασης νέας επιχείρησης, αλλά μέσω της συνεργασίας με υφιστάμενη επιχείρηση. Σημαντικό είναι να επισημανθεί ότι συχνά, ακόμα και όταν επιλέγεται η ίδρυση νέας επιχείρησης στην ουσία υπάρχει συνεργασία με υφιστάμενη επιχείρηση, η οποία ενεργεί ως επενδυτής («έξυπνος επενδυτής» - “smart investor”), δηλαδή συμμετέχει ως μέτοχος/εταίρος στη νέα επιχείρηση.

Στο παρόν κείμενο αναλύεται το πλαίσιο ίδρυσης ή/και συμμετοχής του ΠΑ.ΠΕΛ σε τεχνοβλαστούς, που συνιστά ένα μόνο από τα εργαλεία που μπορεί και πρέπει το ίδιο να αξιοποιήσει στην κατεύθυνση της αξιοποίησης της ερευνητικής δραστηριότητας, που διεξάγεται στο εσωτερικό του ή σε συνεργασία με άλλους οργανισμούς.

Η ίδρυση ενός τεχνοβλαστού θεωρείται κοινή πρακτική σε Πανεπιστήμια, προκειμένου να αξιοποιήσουν και να μεγιστοποιήσουν τα οικονομικά οφέλη της δημιουργούμενης γνώσης και των άυλων δικαιωμάτων τους. Οι εταιρείες τεχνοβλαστών είναι το μέσο με το οποίο γεφυρώνεται το δικαίωμα στη Διανοητική Ιδιοκτησία με την αγορά, προκειμένου η γνώση να αξιοποιηθεί στον παραγωγικό ιστό. Τα οφέλη από τη δημιουργία ενός τεχνοβλαστού μπορεί να είναι αρκετά και σε διαφορετικά πεδία. Αν και ο βασικός σκοπός τους είναι η εμπορική αξιοποίηση των άυλων περιουσιακών στοιχείων, ώστε να δημιουργηθεί νέα οικονομική αξία, οι τεχνοβλαστοί θεωρούνται, επίσης, ως θεμελιώδεις διαμεσολαβητές μεταξύ του ερευνητικού περιβάλλοντος και του παραγωγικού ιστού, καθώς αποτελούν ισχυρό μέσο μεταφοράς τεχνολογίας μεταξύ αυτών των δύο τομέων. Η οικονομική επιτυχία, όσον αφορά την αξιοποίηση του μηχανισμού αυτού, εξαρτάται από την επιλογή του καταλληλότερου τρόπου αξιοποίησης, ο οποίος θα πρέπει να βασίζεται στον σκοπό του ερευνητικού οργανισμού, στο είδος του αντικειμένου μεταφοράς τεχνολογίας και στους οικονομικούς πόρους που διαθέτει ο ερευνητικός οργανισμός. Οι ειδικότεροι στόχοι των τεχνοβλαστών είναι:

1. Οικονομική αξιοποίηση υφιστάμενων αποτελεσμάτων έρευνας, από την εκτέλεση ερευνητικών έργων, τα οποία προέρχονται από ερευνητικά

κέντρα, ΑΕΙ, ΤΕΙ, τεχνολογικούς φορείς και κλαδικές εταιρείες βιομηχανικής έρευνας και παραγωγικούς φορείς, μέσω της δημιουργίας νέων επιχειρήσεων

2. Εντατικοποίηση της έρευνας και των γνωστικά όμορων δραστηριοτήτων (μεταφορά τεχνολογίας, διάδοση, ενημέρωση κτλ.) σε ιδιωτικές ή/και δημόσιες επιχειρήσεις και ερευνητικούς φορείς
3. Προώθηση της νεοφυούς επιχειρηματικότητας στα εκπαιδευτικά και ερευνητικά ιδρύματα και αξιοποίηση του επιχειρηματικού ενδιαφέροντος των ερευνητών, μελών ΔΕΠ
4. Αύξηση της απασχόλησης, ιδιαίτερα σε τομείς έντασης γνώσης
5. Δημιουργία χρηματοδοτικού πλαισίου αρχικής στήριξης των εγχειρημάτων.
6. Επέκταση των συνεργασιών με επιχειρηματικούς και ερευνητικούς οργανισμούς στο εξωτερικό και ένταξη σε διεθνή, μόνιμα ή ειδικά δίκτυα συνεργασίας
7. Υποστήριξη του παραγωγικού τομέα από τους δημόσιους ερευνητικούς και τεχνολογικούς φορείς, μέσω της παροχής υπηρεσιών και τεχνογνωσίας

5.2. Επιχειρηματική αξιοποίηση ερευνητικής δραστηριότητας

Πέραν της επιχειρηματικής αξιοποίησης Ερευνητικού Έργου είναι δυνατή και η επιχειρηματική αξιοποίηση, συνολικά, της ερευνητικής δραστηριότητας μίας ερευνητικής ομάδας, όταν αντικείμενο της συνεργασίας με μία επιχείρηση ή – εναλλακτικά – αντικείμενο μίας νέας επιχείρησης είναι η αξιοποίηση της τεχνογνωσίας της ερευνητικής ομάδας για την παροχή εξειδικευμένων συμβουλευτικών υπηρεσιών ή για την ανάληψη νέων ερευνητικών έργων σε αντικείμενα του πεδίου της ερευνητικής της δραστηριότητας.

Αυτή η μορφή επιχειρηματικής αξιοποίησης έρευνας αποτελεί μία πρόσφορη μορφή για την ελληνική πραγματικότητα, δεδομένου ότι η επιχειρηματική αξιοποίηση ερευνητικού έργου έχει υψηλές απαιτήσεις και συχνά δεν πληρούνται οι κατάλληλες προϋποθέσεις ώστε να είναι εφικτή. Οι λόγοι είναι οι εξής:

(α) σε ένα διεθνές περιβάλλον αυξημένης ανταγωνιστικότητας, οι όροι/προϋποθέσεις που πρέπει να συντρέχουν σωρευτικά, ώστε το υλοποιούμενο ερευνητικό έργο και το ερευνητικό αποτέλεσμα του να μπορεί να αξιοποιηθεί εμπορικά, είναι εξ ορισμού αρκετά απαιτητικοί. Αντιθέτως, η ύπαρξη τεχνογνωσίας σε ένα συγκεκριμένο πεδίο, δίνει σε μία ερευνητική ομάδα ένα σημαντικό πλεονέκτημα και της παρέχει τη δυνατότητα παροχής εξειδικευμένων συμβουλευτικών υπηρεσιών, προσδίδοντάς της οικονομικά οφέλη από τις αμοιβές παροχής υπηρεσιών, ούτως ώστε να αξιοποιήσει επιχειρηματικά την έρευνά της ακόμα και εάν δεν είναι δυνατόν να αναπτύξει η ίδια ένα εμπορικά αξιοποιήσιμο προϊόν από τα μέχρι σήμερα ερευνητικά της αποτελέσματα. Επίσης, της δίνει τη δυνατότητα να προσελκύσει νέα ερευνητικά έργα στο γνωστικό της αντικείμενο στο

πλαίσιο ανάθεσης από επιχειρήσεις έναντι αμοιβής.

(β) Είναι υψηλό το κόστος και δύσκολοι οι απαιτούμενοι όροι για την κατοχύρωση δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας επί ερευνητικών αποτελεσμάτων, ώστε να είναι δυνατή η συμφέρουσα και αποδοτική οικονομική τους εκμετάλλευση. Ωστόσο, η ερευνητική ομάδα μπορεί να αξιοποιήσει την ερευνητική της γνώση για να παρέχει τεχνογνωσία έναντι αμοιβής, ακόμα και εάν δεν είναι η μοναδική στο επιστημονικό και ερευνητικό της πεδίο και παρά την ύπαρξη δυνητικών ανταγωνιστών από ερευνητικές ομάδες ανά τον κόσμο. Άλλωστε, στην παροχή υπηρεσιών βαρύνει ιδιαίτερα το στοιχείο της γεωγραφικής εγγύτητας και αυτό δίνει πλεονέκτημα σε ελληνικές ερευνητικές ομάδες για τη συνεργασία με επιχειρήσεις εντός της γεωγραφικής εμβέλειας της Ελλάδας ή των Βαλκανίων, έναντι άλλων «ανταγωνιστικών» ερευνητικών ομάδων που δραστηριοποιούνται στο ίδιο ή όμορο γνωστικό πεδίο και προέρχονται από άλλες χώρες.

1.1.1 Επιλογή τρόπου επιχειρηματικής αξιοποίησης έρευνας

Είναι δυνατόν σε αρκετές περιπτώσεις να συντρέχουν περισσότεροι από ένας εναλλακτικοί τρόποι για την επιχειρηματική αξιοποίηση είτε ενός ερευνητικού έργου, είτε της γενικότερης ερευνητικής δραστηριότητας της ομάδας. Στην ουσία καλείται στις περιπτώσεις αυτές η ίδια η ερευνητική ομάδα να αποφασίσει τον τρόπο επιχειρηματικής αξιοποίησης με βάση τις προτεραιότητές της. Είναι σπάνιες οι περιπτώσεις που κάποιος μεμονωμένος τρόπος επιχειρηματικής αξιοποίησης αποτελεί μονόδρομο. Το συνηθέστερο είναι να συντρέχουν περισσότερες εναλλακτικές.

Βέβαια, πρέπει να γίνει δεκτό ότι ανάλογα με τις ιδιαιτερότητες κάθε περίπτωσης μπορεί να προκρίνεται κάποιος εκ των εναλλακτικών τρόπων. Κρίσιμοι παράμετροι που είναι σκόπιμο να λαμβάνονται υπόψη για την επιλογή του τρόπου επιχειρηματικής αξιοποίησης έρευνας (ενός ερευνητικού έργου ή της ευρύτερης ερευνητικής δραστηριότητας) είναι ιδίως οι εξής:

- **οι στόχοι και οι επιδιώξεις της ερευνητικής ομάδας σε σχέση με την ερευνητική της δραστηριότητα ή την δυνητική επιχειρηματική της δραστηριότητα:** εάν η ερευνητική ομάδα επιδιώκει πρωτίστως να συνεχίσει την ερευνητική της δραστηριότητα, εάν στόχος της είναι μέσω της επιχειρηματικής αξιοποίησης να χρηματοδοτήσει την ερευνητική της δραστηριότητα, εάν ενδιαφέρεται να αναπτύξει παράλληλη επιχειρηματική δραστηριότητα.
- **το πεδίο του προς αξιοποίηση ερευνητικού έργου:** οι όροι επιχειρηματικής δραστηριότητας εξαρτώνται από τον επιστημονικό κλάδο έρευνας, αλλά και τους εναλλακτικούς επιχειρηματικούς τομείς όπου μπορεί να γίνει αξιοποίηση.
- **τα υφιστάμενα ερευνητικά αποτελέσματα και τα λοιπά χαρακτηριστικά**

του προς αξιοποίηση ερευνητικού έργου: οι όροι επιχειρηματικής αξιοποίησης εξαρτώνται από το βαθμό ωριμότητας του ερευνητικού έργου και τον αντίστοιχο βαθμό τεχνολογικής ετοιμότητας (technology readiness), ώστε από την έρευνα να μπορεί να προκύψει ένα νέο προϊόν.

- **η ύπαρξη ή η δυνατότητα κατοχύρωσης δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας:** οι όροι της επιχειρηματικής αξιοποίησης εξαρτώνται από το εάν η ερευνητική ομάδα διαθέτει ή έχει ήδη κατοχυρώσει δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας ή σε περίπτωση που δεν έχει ολοκληρωθεί το ερευνητικό έργο ή δεν έχει προβεί σε ενέργειες κατοχύρωσης από το εάν πληρούνται οι προϋποθέσεις για να συγκροτήσει δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας.
- **τα χαρακτηριστικά της ευρύτερης ερευνητικής δραστηριότητας της ομάδας:** εξετάζεται εάν συντρέχει δυνατότητα επιχειρηματικής αξιοποίησης της δραστηριότητας αυτής, με επ' αμοιβή παροχή τεχνογνωσίας από την ερευνητική ομάδα σε άλλους φορείς.

6. ΣΥΝΑΨΗ ΣΥΜΦΩΝΙΩΝ ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΔΙΑΝΟΗΤΙΚΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ

Οι διαπραγματεύσεις για τις συμφωνίες εμπορικής αξιοποίησης της διανοητικής ιδιοκτησίας γίνονται από επιτροπή, τα μέλη της οποίας είναι:

- Πρόεδρος της Επιτροπής Ερευνών του Ειδικού Λογαριασμού Κονδυλίων Έρευνας
- Επικεφαλής της Μονάδας Μεταφοράς Τεχνολογίας και Καινοτομίας
- Εκπρόσωπος των ερευνητών, εκτός εάν υπάρχει θέμα σύγκρουσης συμφερόντων

Η επιτροπή με την υποστήριξη της Μονάδας Μεταφοράς Τεχνολογίας και Καινοτομίας, του εκπροσώπου της Μονάδας Οικονομικής και Διοικητικής Υποστήριξης του ΠΑ.ΠΕΛ, καθώς και με τη δυνατότητα υποστήριξης από τρίτους εξειδικευμένους συμβούλους, ειδικούς σε θέματα εμπορικής αξιοποίησης των ερευνητικών αποτελεσμάτων, θα είναι αυτοί που θα προτείνουν στο αρμόδιο όργανο ΕΛΚΕ ΠΑ.ΠΕΛ το πλαίσιο της συμφωνίας, στο οποίο θα περιλαμβάνεται και το σχετικό τίμημα της συναλλαγής.

6.1 Συμβάσεις Μεταφοράς Τεχνολογίας

Ο σκοπός της σύναψης Συμβάσεων Μεταφοράς Τεχνολογίας είναι η θεσμοθέτηση μηχανισμού που να ενθαρρύνει την πρακτική εφαρμογή των ερευνητικών αποτελεσμάτων του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου (ΕΛΚΕ) προς όφελος του κοινωνικού συνόλου, η δημιουργία ερευνητικών συνεργασιών με τη βιομηχανία και η δημιουργία χρηματορροών από δικαιώματα χρήσης (royalties) προς όφελος του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου (ΕΛΚΕ) και των δημιουργών, που παράγουν ερευνητικό έργο. Συμβάσεις Μεταφοράς Τεχνολογίας μπορούν να γίνουν στις ακόλουθες περιπτώσεις:

1. Ύπαρξη εφεύρεσης και των αντίστοιχων τίτλων προστασίας της (δίπλωμα ευρεσιτεχνίας ή αντίστοιχος τίτλος, δικαίωμα δημιουργού) προ της σύμβασης μεταφοράς τεχνολογίας.
2. Ύπαρξη εφεύρεσης χωρίς τους αντίστοιχους τίτλους προστασίας, αλλά έχοντας ήδη καταθέσει αίτηση για την έκδοσή τους, παράλληλα με τη διαδικασία σύναψης της σύμβασης μεταφοράς τεχνολογίας.
3. Ύπαρξη ερευνητικού αποτελέσματος/των χωρίς προηγούμενη κατοχύρωση της πνευματικής/βιομηχανικής ιδιοκτησίας

Οι κατευθυντήριες αρχές για τις συμβάσεις παραχώρησης δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας είναι οι ακόλουθες: Η Πολιτική του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου (ΕΛΚΕ) για τις ανακαλύψεις/ εφευρέσεις/ ερευνητικά αποτελέσματα αναγνωρίζει

την ανάγκη ενθάρρυνσης της ευρείας εφαρμογής των αποτελεσμάτων της έρευνας που διεξάγεται στο Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου (ΕΛΚΕ), όχι μόνο από την ακαδημαϊκή κοινότητα αλλά και από την αγορά προς όφελος του δημοσίου συμφέροντος.

Βασική απόφαση που πρέπει να ληφθεί σε κάθε περίπτωση είναι αν η σύμβαση μεταφοράς τεχνολογίας θα έχει αποκλειστικό ή μη χαρακτήρα. Θα προκρίνονται συμβάσεις μεταφοράς τεχνολογίας μη αποκλειστικού χαρακτήρα σε περιπτώσεις ανακαλύψεων/ εφευρέσεων/ ερευνητικών αποτελεσμάτων που είναι ευρείες σε αντικείμενο και μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε πολλαπλούς τομείς της οικονομίας ή που είναι αποτελέσματα βασικής έρευνας και μπορούν να θεωρηθούν ως βάση για την ανάπτυξη νέων τεχνολογιών. Αντίθετα, σε περιπτώσεις ανακαλύψεων/ εφευρέσεων/ ερευνητικών αποτελεσμάτων που απαιτούν ιδιαίτερα σημαντική προσπάθεια και επένδυση, ώστε να καταλήξουν στην αγορά ή βρίσκονται σε εμβρυικό στάδιο θα προκρίνεται σύμβαση μεταφοράς τεχνολογίας αποκλειστικού χαρακτήρα.

Ο αντισυμβαλλόμενος σε κάθε περίπτωση σύμβασης παραχώρησης θα πρέπει να είναι αποδεδειγμένα ικανός να μετασχηματίσει την ανακάλυψη/ εφεύρεση/ ερευνητικό αποτέλεσμα σε εμπορικό προϊόν ή υπηρεσία. Σε περίπτωση που η ανακάλυψη/ εφεύρεση/ ερευνητικό αποτέλεσμα είναι προϊόν συγχρηματοδοτούμενου έργου, θα προκρίνονται συνεργασίες που προκύπτουν από τις συμβατικές υποχρεώσεις του Πανεπιστημίου (ΕΛΚΕ), με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων του για τη βέλτιστη αξιοποίηση της διανοητικής ιδιοκτησίας του. Σε κάθε άλλη περίπτωση θα εξετάζεται η ύπαρξη από πλευράς των πιθανών αντισυμβαλλόμενων των παρακάτω προϋποθέσεων:

- Επάρκεια τεχνικών πόρων για την έγκαιρη μεταφορά της ανακάλυψης/ εφεύρεσης/ ερευνητικού αποτελέσματος στην αγορά.
- Ύπαρξη επαρκούς χρηματοδότησης για ενέργειες έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης προ της εμπορικής εκμετάλλευσης της εφεύρεσης.
- Ύπαρξη επαρκούς και τεκμηριωμένου επιχειρηματικού σχεδίου.
- Δέσμευση για την επιτυχημένη εμπορική εκμετάλλευση της εφεύρεσης.
- Ικανότητα εξασφάλισης των τυχόν απαιτούμενων αδειοδοτήσεων.
- Συμβατότητα της ανακάλυψης/ εφεύρεσης/ ερευνητικού αποτελέσματος με τις λοιπές επιχειρηματικές δραστηριότητες.
- Ύπαρξη τεχνικού / ερευνητικού προσωπικού υψηλού επιπέδου.

Κάθε Σύμβαση Μεταφοράς Τεχνολογίας θα περιλαμβάνει ειδικούς όρους που θα εξασφαλίζουν ότι η ανακάλυψη/ εφεύρεση/ ερευνητικό αποτέλεσμα θα φτάσει έγκαιρα σε επίπεδο εμπορικής εκμετάλλευσης. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό στις περιπτώσεις αποκλειστικότητας. Τέτοιοι όροι θα περιλαμβάνουν:

- Δέσμευση του αντισυμβαλλόμενου για το κατώτερο όριο χρηματοδότησης

που θα απαιτηθεί για την μετατροπή της ανακάλυψης/ εφεύρεσης/ ερευνητικού αποτελέσματος σε εμπορικό προϊόν.

- Δεσμευτικό χρονοδιάγραμμα για τη δημιουργία πρωτοτύπου, οργάνωσης της παραγωγικής διαδικασίας, διάθεσης του προϊόντος στην αγορά και επίτευξης συγκεκριμένου ύψους πωλήσεων.

Οι όροι που ενδεικτικά αναφέρονται παραπάνω διασφαλίζουν τα συμφέροντα του Πανεπιστημίου (ΕΛΚΕ) και του επιτρέπουν να διαχειρίζεται τις ανακαλύψεις/ εφευρέσεις/ ερευνητικά αποτελέσματά του ως δημόσια αγαθά προς όφελος του κοινωνικού συνόλου. Το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου (ΕΛΚΕ) πρέπει να λαμβάνει εύλογο αντάλλαγμα ως αποτέλεσμα της παραχώρησης της πνευματικής του ιδιοκτησίας. Το εύλογο αντάλλαγμα θα πρέπει να σχετίζεται με την εκτιμώμενη κερδοφορία του προϊόντος/υπηρεσίας που βασίζεται στην ανακάλυψη/ εφεύρεση/ ερευνητικό αποτέλεσμα. Παράγοντες που θα συνεκτιμώνται για τον καθορισμό του εύλογου ανταλλάγματος περιλαμβάνουν:

- Το είδος της τεχνολογίας και τον κλάδο στον οποίο εφαρμόζεται
- Το στάδιο ανάπτυξης της ανακάλυψης/ εφεύρεσης/ ερευνητικού αποτελέσματος
- Το μέγεθος της αγοράς
- Το εκτιμώμενο κόστος για την ανάπτυξη του προϊόντος/ υπηρεσίας
- Τη χρησιμότητα του προϊόντος/ υπηρεσίας έναντι συμπληρωματικών / εναλλακτικών / ανταγωνιστικών προϊόντων/ υπηρεσιών
- Τα περιθώρια κέρδους από την πώληση του προϊόντος/ υπηρεσίας
- Το ποσοστό του επιχειρηματικού ρίσκου
- Το είδος της σύμβασης μεταφοράς τεχνολογίας (αποκλειστική / μη αποκλειστική)

Ο τρόπος καταβολής του εύλογου ανταλλάγματος μπορεί να περιλαμβάνει τρία ή περισσότερα από τα παρακάτω:

1. Κάλυψη του κόστους απόκτησης ή συντήρησης του Διπλώματος Ευρεσιτεχνίας. Ο αντισυμβαλλόμενος πληρώνει το κόστος των αιτήσεων για χορήγηση διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας σε ένα ή περισσότερα Γραφεία Ευρεσιτεχνιών. Ο τρόπος αυτός θα είναι υποχρεωτικός σε περιπτώσεις αποκλειστικών συμβάσεων παραχώρησης.
2. Δικαιώματα από την εμπορική εκμετάλλευση της ανακάλυψης/ εφεύρεσης/ ερευνητικού αποτελέσματος (running royalties): Κατά τη διάρκεια της σύμβασης παραχώρησης ο αντισυμβαλλόμενος θα πληρώνει σε προκαθορισμένα χρονικά διαστήματα συγκεκριμένο ποσοστό επί των πωλήσεων των προϊόντων/ υπηρεσιών που βασίζονται στην ανακάλυψη/ εφεύρεση/ ερευνητικό αποτέλεσμα. Προβλέπεται υποχρεωτικά ελάχιστο ετήσιο ύψος δικαιωμάτων το οποίο είναι υποχρεωμένος να πληρώνει ο

αντισυμβαλλόμενος για να διατηρήσει σε ισχύ τη σύμβαση μεταφοράς τεχνολογίας. Προφανώς, δεν υπάρχει ανώτατο όριο σ' αυτή την κατηγορία δικαιωμάτων. Τα δικαιώματα αυτής της κατηγορίας καλύπτουν και τα έσοδα του αντισυμβαλλόμενου από συμβάσεις μεταφοράς τεχνολογίας με τρίτους, εφόσον επιτρέπεται η περαιτέρω μεταβίβαση της τεχνολογίας.

3. Ετήσια τέλη διατήρησης της σύμβασης παραχώρησης: Σε περιπτώσεις που η μετατροπή της ανακάλυψης/ εφεύρεσης/ ερευνητικού αποτελέσματος σε προϊόν/ υπηρεσία αναμένεται να είναι μακροχρόνια διαδικασία, ο αντισυμβαλλόμενος καταβάλλει στο Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου (ΕΛΚΕ) ετήσια τέλη διατήρησης της σύμβασης παραχώρησης. Αυτά σταματούν, όταν ξεκινά η διάθεση του προϊόντος/ υπηρεσίας στην αγορά και αντικαθίστανται από τα δικαιώματα του σημείου 2 παραπάνω.
4. Συμμετοχή στο μετοχικό κεφάλαιο του αντισυμβαλλόμενου. Η περίπτωση αυτή αναλύεται διεξοδικά στις ενότητες "Συμμετοχή του Πανεπιστημίου σε Τεχνοβλαστούς" και "Καταμερισμός Χρηματορροών από συμμετοχή σε Τεχνοβλαστούς" στη συνέχεια.

Η σύμβαση μεταφοράς τεχνολογίας εξετάζεται από το Γραφείο Νομικής Υποστήριξης ως προς τη συμβατότητά της με επιμέρους τμήματα του Οδηγού Χρηματοδότησης και Διαχείρισης, του Κανονισμού Αρχών και Λειτουργίας της Επιτροπής Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου και την κείμενη νομοθεσία. Επισημαίνεται ότι:

1. Η χρήση του ονόματος του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου (ΕΛΚΕ) επιτρέπεται μόνο κατόπιν ειδικής έγγραφης συμφωνίας/συμβατικού όρου μετά από απόφαση της Συγκλήτου του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου που λαμβάνεται ύστερα από θετική εισήγηση της Επιτροπής Ερευνών και Διαχείρισης.
2. Παραίτηση από ευθύνη: Ειδικός όρος θα πρέπει να προβλέπει ότι ο αντισυμβαλλόμενος/οι αναλαμβάνει όλες τις ευθύνες και υποχρεώσεις για κάθε νομικό ζήτημα που τυχόν θα προκύψει από την εκτέλεση της σύμβασης παραχώρησης και ιδιαίτερα για τα προϊόντα/ υπηρεσίες που θα δημιουργήσει βάσει αυτής.

7. ΊΔΡΥΣΗ ΤΕΧΝΟΒΛΑΣΤΩΝ

7.1 Διαδικασία ίδρυσης τεχνοβλαστών

Σύμφωνα με το άρθρο 52 περ. η' Ν. 4864/2021 ως Τεχνοβλαστός Εταιρεία ορίζεται μία «Κεφαλαιουχική εταιρεία που ιδρύεται από το ακαδημαϊκό ή ερευνητικό προσωπικό των ερευνητικών οργανισμών της Χώρας προς τον σκοπό της εμπορικής αξιοποίησης των ερευνητικών αποτελεσμάτων και της γνώσης που παράγει το συγκεκριμένο προσωπικό, από μόνο του ή και σε συνεργασία με τρίτα φυσικά ή νομικά πρόσωπα της ημεδαπής ή της αλλοδαπής, στο πλαίσιο της δραστηριότητάς του στους ερευνητικούς οργανισμούς.»

Κατά το άρθρο 53 παρ.1 Ν.4864/2021 για την ίδρυση εταιρείας - τεχνοβλαστού στην περίπτωση των ΑΕΙ αποφασίζει το πρυτανικό συμβούλιο, το οποίο δύναται να μεταβιβάζει τη σχετική αρμοδιότητα στην Εταιρεία Αξιοποίησης και Διαχείρισης Περιουσίας του Πανεπιστημίου. Συνεπώς, αρμόδιο όργανο για τη χορήγηση άδειας ίδρυσης εταιρείας τεχνοβλαστού στο ΠΑ.ΠΕΛ είναι το πρυτανικό του συμβούλιο. Για τη λήψη αυτής της απόφασης του πρυτανικού συμβουλίου λαμβάνεται υπόψη η γνώμη της Επιτροπής Ερευνών, κατόπιν πρότασης της Μονάδας Μεταφοράς Τεχνολογίας και Καινοτομίας, η οποία περιλαμβάνει τα οριζόμενα στην παρ. 4 του άρθρου 53. Ειδικότερα, περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον τα εξής:

- (α) Το αίτημα ίδρυσης και τους ενδιαφερόμενους συνιδρυτές.
- (β) Τον σαφή προσδιορισμό των αποτελεσμάτων έρευνας που προτείνονται προς αξιοποίηση μέσω εταιρείας - τεχνοβλαστού και των φυσικών προσώπων που συμμετείχαν στην παραγωγή των αποτελεσμάτων ως ερευνητές, καθώς και των φορέων από τους οποίους αυτοί προέρχονται.
- (γ) Τον κλάδο ή τους κλάδους αγοράς επί της οποίας προτείνεται να δραστηριοποιηθεί η προτεινόμενη εταιρεία - τεχνοβλαστός.
- (δ) Το σχέδιο σύμβασης τεχνοβλαστού, το οποίο θα πρέπει να είναι σύμφωνο με το άρθρο 60 Ν. 4864/2021.
- (ε) Την έκθεση βιωσιμότητας και τα στοιχεία επιχειρησιακού σχεδιασμού.

Οι ενδιαφερόμενοι ερευνητές μάλιστα θα έχουν τη δυνατότητα να υποβάλλουν κατά το άρθρο 53 παρ. 3 στο πρυτανικό συμβούλιο του ΠΑ.ΠΕΛ την αίτηση για ίδρυση εταιρείας - τεχνοβλαστού, η οποία περιέχει κατ' ελάχιστον τα εξής:

- (α) Αίτημα ίδρυσης και ενδιαφερόμενους συνιδρυτές.
- (β) Σαφή προσδιορισμό των αποτελεσμάτων έρευνας που προτείνονται προς αξιοποίηση μέσω εταιρείας - τεχνοβλαστού και των φυσικών προσώπων που συμμετείχαν στην παραγωγή των αποτελεσμάτων ως ερευνητές, καθώς και των φορέων από τους οποίους αυτοί προέρχονται.

(γ) Κλάδο ή κλάδους αγοράς επί της οποίας προτείνεται να δραστηριοποιηθεί η εταιρεία - τεχνοβλαστός.

Δυνάμει του άρθρου 53 παρ. 5 οι εταιρείες - τεχνοβλαστοί ιδρύονται μετά από την απόφαση του πρυτανικού συμβουλίου. Με την εν λόγω απόφαση:

(α) Εγκρίνεται η ίδρυση της εταιρείας - τεχνοβλαστού.

(β) Εγκρίνεται η συμμετοχή Ερευνητών στην εταιρεία - τεχνοβλαστό, καθώς και η ενδεχόμενη συμμετοχή τους στη διοίκηση της εταιρείας - τεχνοβλαστού, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 57, όπως αυτό παρατίθεται στην επόμενη ενότητα (βλ. 3.2).

(γ) Αποφασίζεται η συμμετοχή του ΠΑ.ΠΕΛ στην εταιρεία - τεχνοβλαστό και οι ειδικότεροι όροι της συμμετοχής, σύμφωνα με το άρθρο 61 Ν. 4864/2021

(δ) Εγκρίνεται το σχέδιο σύμβασης τεχνοβλαστού, που έχει υποβληθεί, σύμφωνα με το άρθρο 60.

(ε) Αποφασίζεται η συμμετοχή ή μη του ΠΑ.ΠΕΛ στη διαδικασία κατοχύρωσης των δικαιωμάτων βιομηχανικής ιδιοκτησίας.

Το πρυτανικό συμβούλιο του ΠΑ.ΠΕΛ δύναται να αρνηθεί να εγκρίνει την ίδρυση εταιρείας - τεχνοβλαστού με αιτιολογημένη απόφαση, σε περιπτώσεις που αυτό επιβάλλεται για τη διαφύλαξη των συμφερόντων του ιδρύματος. Σε κάθε περίπτωση, είναι δυνατή η απόρριψη έγκρισης στις περιπτώσεις κατά τις οποίες η εκμετάλλευση των αποτελεσμάτων έρευνας συνιστά προσβολή δικαιωμάτων τρίτων, ή εάν ο αιτών την άδεια ίδρυσης ερευνητής αθέτησε κατά το παρελθόν συμβατικές υποχρεώσεις εκμετάλλευσης δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας που είχε αναλάβει έναντι του ΠΑ.ΠΕΛ, ή όταν συντρέχουν λόγοι προστασίας δημοσίου συμφέροντος, ή ο σκοπός της εταιρείας αντίκειται προς την αποστολή του ιδρύματος, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία (βλ. άρθρο 53 παρ.6 Ν. 4864/2021)

Κατά την παρ. 7 του άρθρου 53 η απόφαση περί ίδρυσης ή μη εταιρείας - τεχνοβλαστού επί της αίτησης των ερευνητών της παρ. 3, εκδίδεται το αργότερο εντός τεσσάρων (4) μηνών από την υποβολή της αίτησης, άλλως θεωρείται ότι η αίτηση έχει εγκριθεί, εφόσον έχει υποβληθεί θετική γνώμη.

Εάν επί των προς αξιοποίηση ερευνητικών αποτελεσμάτων εκκρεμεί η υποβολή αίτησης για κατοχύρωση δικαιωμάτων βιομηχανικής ιδιοκτησίας το ΠΑ.ΠΕΛ είναι απαραίτητο να προβαίνει, από κοινού με τους συνδικαιούχους ερευνητές, πριν την έκδοση της απόφασης περί ίδρυσης της εταιρείας - τεχνοβλαστού, στην κατάθεση των απαιτούμενων αιτήσεων κατοχύρωσης δηλαδή, σε περίπτωση εφεύρεσης, της αίτησης για δίπλωμα ευρεσιτεχνίας σε περίπτωση υποδείγματος χρησιμότητας, της αίτησης για το πιστοποιητικό υποδείγματος χρησιμότητας και σε περίπτωση βιομηχανικού σχεδίου, της αίτησης για κατοχύρωση βιομηχανικού σχεδίου (βλ.

άρθρο 53 παρ. 8).

Κατά το άρθρο 54 Ν. 4864/2021 «Μετά την έκδοση της σχετικής απόφασης που εγκρίνει την ίδρυση της εταιρείας - τεχνοβλαστού, οι ιδρυτές - εταίροι προβαίνουν στην ίδρυση της εταιρείας - τεχνοβλαστού εντός έξι (6) μηνών από την έκδοση της εγκριτικής απόφασης της παρ. 5 του άρθρου 53 ή την άπρακτη πάροδο της προβλεπόμενης προθεσμίας, σύμφωνα με την παρ. 7 του άρθρου 53, και υπογράφεται, βάσει του εγκεκριμένου σχεδίου της περ. δ' της παρ. 5 του άρθρου 53, η σύμβαση τεχνοβλαστού κατά τους όρους του άρθρου 60. Σε περίπτωση άπρακτης παρέλευσης της ως άνω προθεσμίας των έξι (6) μηνών, οι ενδιαφερόμενοι ερευνητές υποβάλλουν εκ νέου την αίτηση της παρ. 3 του άρθρου 53 και ακολουθείται εκ νέου η προβλεπόμενη στο ίδιο άρθρο διαδικασία.»

Δυνάμει των άρθρων 56 και 57 του Ν. 4864/2021 ισχύουν τα κάτωθι:

Έδρα εταιρείας- τεχνοβλαστού: «Οι εταιρείες-τεχνοβλαστοί δύνανται να έχουν την έδρα τους είτε (α) στην Ελλάδα, είτε (β) σε άλλο κράτος, εφόσον ιδρύουν στην Ελλάδα υποκατάστημα ή γραφείο ή άλλη εγκατάσταση που αναγνωρίζεται από τη φορολογική νομοθεσία στην Ελλάδα ως μόνιμη εγκατάσταση. Επίσης, δύνανται να ιδρύονται έχοντας την έδρα τους στην Ελλάδα και να μεταφέρουν την έδρα τους σε άλλο κράτος μετά την ίδρυσή τους, υπό την προϋπόθεση ότι διατηρούν υποκατάστημα ή γραφείο ή άλλη εγκατάσταση που αναγνωρίζεται από τη φορολογική νομοθεσία στην Ελλάδα.»

7.1.1 Συμμετοχή ερευνητών

Σύμφωνα με το άρθρο 57 παρ 1 του Ν. 4864/2021 οι ερευνητές που συμμετείχαν στην παραγωγή των ερευνητικών αποτελεσμάτων ή της γνώσης που αποτελεί αντικείμενο αξιοποίησης της εταιρείας - τεχνοβλαστού δύνανται: (α) να ιδρύουν ως ιδρυτές - εταίροι την εταιρεία - τεχνοβλαστό για την αξιοποίηση των εν λόγω ερευνητικών αποτελεσμάτων ή της γνώσης, (β) να εισέρχονται ως εταίροι στην εταιρεία - τεχνοβλαστό μετά την ίδρυσή της, εφόσον εγκριθεί η συμμετοχή τους σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 53 στο πλαίσιο της απόφασης έγκρισης εταιρείας - τεχνοβλαστού, (γ) να γίνονται εκτελεστικά μέλη διοίκησης στην εταιρεία - τεχνοβλαστό. Δύνανται να αποκτούν εταιρική συμμετοχή επί υφισταμένων εταιρειών-τεχνοβλαστών και οι ερευνητές οι οποίοι παρήγαγαν ή συμμετείχαν στην παραγωγή ερευνητικών αποτελεσμάτων που παραχωρούνται προς εκμετάλλευση στην εταιρεία - τεχνοβλαστό μετά την ίδρυσή της, μέσω σχετικής τροποποίησης της σύμβασης τεχνοβλαστού του άρθρου 60, εφόσον εγκριθεί η συμμετοχή τους με απόφαση του πρυτανικού συμβουλίου, η οποία λαμβάνεται με τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 53 για την απόφαση έγκρισης εταιρείας - τεχνοβλαστού, δηλαδή κατόπιν αίτησης του ερευνητή και με πρόταση της Μονάδας Μεταφοράς Τεχνολογίας και Καινοτομίας.

Κατά την παρ. 2 του ίδιου άρθρου στην απόφαση έγκρισης συμμετοχής σε εταιρεία - τεχνοβλαστό κατά την παρ. 5 του άρθρου 53 αναγνωρίζεται ότι ο ερευνητής δύναται να αφιερώνει μέρος του χρόνου άσκησης των καθηκόντων του στην υποστήριξη του έργου εταιρείας - τεχνοβλαστού, χωρίς να απαιτείται να λαμβάνει άδεια από την επιτροπή ερευνών του ΠΑ.ΠΕΛ. Ειδικώς, οι ερευνητές που έχουν την ιδιότητα μέλους Δ.Ε.Π., Ε.ΔΙ.Π., Ε.Ε.Π. ή Ε.Τ.Ε.Π. των Α.Ε.Ι. δύναται να αφιερώνουν μέρος του χρόνου άσκησης των καθηκόντων τους στην υποστήριξη του έργου εταιρείας - τεχνοβλαστού, χωρίς να απαιτείται η λήψη άδειας, υπό την προϋπόθεση ότι πληρούν το ελάχιστο όριο των ωρών διδακτικού έργου, όπως αυτό ανατίθεται από τη Συνέλευση του Τμήματος (βλ. σχετικά το άρθρο 11 του Ν. 2919/2001: « Η συμμετοχή ερευνητών, μελών εκπαιδευτικού και ερευνητικού προσωπικού Α.Ε.Ι. και Τ.Ε.Ι., προσωπικού ερευνητικών και τεχνολογικών φορέων του δημόσιου τομέα σε επιχειρηματικές δραστηριότητες εκμετάλλευσης της γνώσης και των αποτελεσμάτων της έρευνας και της τεχνολογικής ανάπτυξης δεν αντίκειται προς την ιδιότητα που έχουν στον ερευνητικό, τεχνολογικό ή εκπαιδευτικό φορέα. Εφόσον γίνεται χρήση των υποδομών και άλλων περιουσιακών στοιχείων του ερευνητικού, τεχνολογικού ή εκπαιδευτικού φορέα από το εν λόγω προσωπικό για τους σκοπούς της επιχείρησης, πρέπει να έχει προηγηθεί σύμβαση συνεργασίας ανάμεσα στην επιχείρηση εκμετάλλευσης και τον ερευνητικό, τεχνολογικό ή εκπαιδευτικό φορέα. Η συμμετοχή μελών εκπαιδευτικού και ερευνητικού προσωπικού του ΠΑ.ΠΕΛ στις παραπάνω επιχειρηματικές δραστηριότητες επιτρέπεται μετά τη συμπλήρωση τριετίας από το διορισμό τους και μετά από απόφαση της Συγκλήτου ή της Συνέλευσης, αντιστοίχως. Με την απόφαση αυτή καθορίζεται ο τρόπος και η έκταση συμμετοχής του εν λόγω προσωπικού στις ανωτέρω επιχειρήσεις. Δεν επιτρέπεται η συμμετοχή μέλους του προσωπικού αυτού με την ιδιότητα του Διευθύνοντος Συμβούλου ή του Προέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου ή άλλης ανάλογης θέσης στα όργανα διοίκησης της επιχείρησης.») Η σχετική απόφαση έγκρισης συμμετοχής σε εταιρεία- τεχνοβλαστό δύναται να προβλέπει όρους, υπό τους οποίους το μέλος δύναται να ασκεί ερευνητική ή συμβουλευτική δραστηριότητα στην εταιρεία - τεχνοβλαστό.

Η παρ.3 του ίδιου άρθρου προβλέπει ότι η συμμετοχή του ερευνητή σε εταιρεία τεχνοβλαστό με την ιδιότητα του εταίρου ή μέλους διοίκησης, συνυπολογίζεται στην εκλογή ή εξέλιξιστις βαθμίδες. Ειδικώς, κατά τη διαδικασία εκλογής ή εξέλιξης των μελών Δ.Ε.Π., η συμμετοχή ερευνητή σε εταιρεία - τεχνοβλαστό συνεκτιμάται στο πλαίσιο της αξιολόγησης του ερευνητικού έργου κάθε υποψηφίου.

Στην παρ. 4 του άρθρου 57 ορίζεται ότι οι ερευνητές που συμμετέχουν στην εταιρεία τεχνοβλαστό δύναται να αναλαμβάνουν θέση εκτελεστικού μέλους διοίκησης στην εταιρεία, εφόσον υφίσταται σχετική πρόβλεψη στην απόφαση έγκρισης της συμμετοχής τους. Στην απόφαση προσδιορίζεται το χρονικό διάστημα

ανάληψης θέσης ως εκτελεστικού μέλους διοίκησης, το οποίο δεν δύναται να υπερβαίνει τα τρία (3) έτη κάθε φορά, με δυνατότητα ανανέωσης κατόπιν αίτησης της εταιρείας - τεχνοβλαστού προς το πρυτανικόσυμβούλιο.

Κατά την παρ. 6 του ίδιου άρθρου κάθε ερευνητής του ΠΑ.ΠΕΛ δύναται να συνάπτει σύμβαση έργου με την εταιρεία - τεχνοβλαστό με αντικείμενο την υλοποίηση ερευνητικής δραστηριότητας της εταιρείας. Στην περίπτωση που η σύναψη σύμβασης έργου αφορά σε μέλος που είναι και εταίρος τεχνοβλαστού ή είναι εκτελεστικό μέλος διοίκησης στην εταιρεία - τεχνοβλαστό, τότε η έγκριση μπορεί να δίνεται με την απόφαση χορήγησης άδειας του δευτέρου εδαφίου της παρ. 5. Για τις προϋποθέσεις σύναψης σύμβασης έργου μεταξύ εταίρων και εταιρείας ισχύει η εθνική ή αλλοδαπή νομοθεσία που διέπει τη λειτουργία της εταιρείας σύμφωνα με την έδρα της.

Επισημαίνεται ότι κατά τη διάρκεια συμμετοχής του προσωπικού του ιδρύματος στον τεχνοβλαστό, τα μέλη του δεν επιτρέπεται να συμμετέχουν σε δραστηριότητες που είναι ανταγωνιστικές με τις υπηρεσίες που προσφέρει το ίδρυμα σε δημόσιους και ιδιωτικούς οργανισμούς. Επίσης, πρέπει να φροντίζουν για τη διατήρηση της καλής φήμης και της υπόληψης που έχει το ΠΑ.ΠΕΛ στην ελληνική και διεθνή κοινότητα και να διασφαλίζουν τα συμφέροντά του.

7.1.2 Συμμετοχή Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Χρονική διάρκεια τεχνοβλαστού εταιρείας μετά την ίδρυσή της

Εφόσον δεν ορίζεται διαφορετικά στη Σύμβαση Μεταφοράς Τεχνολογίας με την οποία παραχωρείται η τεχνογνωσία στον υπό σύσταση Τεχνοβλαστό, η διάρκεια του Τεχνοβλαστού μπορεί να είναι δέκα έτη. Επιπλέον, με ειδικά αιτιολογημένη απόφαση του αρμοδίου οργάνου, κατόπιν τεκμηριωμένης αίτησης του τεχνοβλαστού, η διάρκεια αυτή θα μπορούσε να παραταθεί. Τέλος, συνίσταται σε περίπτωση εξαγοράς του τεχνοβλαστού από τρίτο να χάνεται η ιδιότητα του τεχνοβλαστού.

Παροχές του φορέα προς τον τεχνοβλαστό (παραχώρηση δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας, πρόσβαση σε προσωπικό και υποδομές, χρηματοδότηση κ.ά.)

Μία επιχείρηση τεχνοβλαστός μπορεί να ιδρυθεί μόνο ως κεφαλαιουχική εταιρεία (ΑΕ, ΕΠΕ ή ΙΚΕ). Υπάρχουν οι εξής δυνατότητες ίδρυσης τεχνοβλαστού σε ένα δημόσιο ερευνητικό ίδρυμα:

- α) με συμμετοχή του στο μετοχικό σχήμα του τεχνοβλαστού και παραχώρηση της σχετικής διανοητικής ιδιοκτησίας ή
- β) με παραχώρηση διανοητικής ιδιοκτησίας μέσω σύμβασης μεταφοράς τεχνολογίας.

Στην α' περίπτωση το ίδρυμα συμμετέχει ως εταίρος στον τεχνοβλαστό παίρνοντας μετοχές, έναντι αντίστοιχου τιμήματος κατόπιν διαπραγμάτευσης και σύναψης συμφωνίας. Στο τίμημα συνυπολογίζεται η αξία της διανοητικής ιδιοκτησίας, την οποία συνεισφέρει το ίδρυμα. Παράλληλα, δεν αποκλείεται το ίδρυμα να λαμβάνει δικαιώματα εκμετάλλευσης (licensing fees), επιπλέον της συμμετοχής του στο μετοχικό κεφάλαιο της εταιρείας.

Στην β' περίπτωση συνάπτεται σχετική σύμβαση μεταξύ του ιδρύματος και του τεχνοβλαστού, ο οποίος αποδίδει στο ίδρυμα δικαιώματα εκμετάλλευσης (licensing fees ή royalties, όπως συχνά ονομάζονται). Επιπλέον, το ίδρυμα μπορεί να παρέχει στον τεχνοβλαστό, μέσω της Μονάδας Μεταφοράς Τεχνολογίας και Καινοτομίας, ενημέρωση και συμβουλευτική υποστήριξη αναφορικά με τις διαδικασίες ή/και την επιχειρηματική ωρίμανση για την έναρξη της λειτουργίας του. Με ειδική μάλιστα ξεχωριστή συμφωνία, από αυτή της παραχώρησης της διανοητικής ιδιοκτησίας, το ίδρυμα, εφόσον το επιθυμεί, δύναται να παρέχει πόρους στον τεχνοβλαστό, όπως χρήση εγκαταστάσεων, εργαστηρίων και εξοπλισμού έναντι οικονομικού ανταλλάγματος. Το αντάλλαγμα αυτό μπορεί να είναι είτε κατ' αποκοπή ποσό, είτε επαύξηση των δικαιωμάτων βάσει κύκλου εργασιών, πάντα όμως με ξεχωριστή της αρχικής συμφωνίας για την παραχώρηση των άυλων δικαιωμάτων της διανοητικής ιδιοκτησίας.

Το αντάλλαγμα που παίρνει ο φορέας από τον τεχνοβλαστό για όσα συνεισφέρει στην ίδρυσή του (π.χ. μετοχές, ποσοστά επί των πωλήσεων)

α) Στην περίπτωση που το ίδρυμα συμμετέχει ως μέτοχος στον τεχνοβλαστό μπορεί να έχει δικαίωμα στα κέρδη, στο ποσοστό που του αναλογεί ως μετόχου, και φυσικά να λάβει το ποσό που αντιστοιχεί στη συμμετοχή του (equity) σε περίπτωση πώλησης της εταιρείας. Επιπλέον, στην περίπτωση αυτή δεν αποκλείεται το ίδρυμα να εισπράττει και δικαιώματα εκμετάλλευσης για την παρεχόμενη τεχνογνωσία.

β) Στην περίπτωση της σύστασης του τεχνοβλαστού με σύμβαση μεταφοράς τεχνολογίας το ίδρυμα εισπράττει δικαιώματα εκμετάλλευσης από τον τεχνοβλαστό. Προτείνεται τα δικαιώματα αυτά να υπολογίζονται επί του κύκλου εργασιών-έσοδα του τεχνοβλαστού που σχετίζονται με την αξιοποίηση της διανοητικής ιδιοκτησίας (ενδεικτικά ποσοστά 1%-10%) και όχι επί των καθαρών κερδών του. Διαφορετικά το ίδρυμα κινδυνεύει να μη λάβει ποτέ το αντίτιμο για την παρεχόμενη διανοητική ιδιοκτησία, εξαιτίας επιχειρηματικών πρακτικών π.χ. της επανεπένδυσης των κερδών του τεχνοβλαστού. Είναι συνήθης πρακτική να υπάρχει μία περίοδος "χάριτος" στην καταβολή των δικαιωμάτων κατά τα 2 πρώτα έτη λειτουργίας του Τεχνοβλαστού

Χρηματοδότηση εξόδων που σχετίζονται με την ίδρυση τεχνοβλαστού

Τα έξοδα για την ίδρυση χρηματοδοτεί η τεχνοβλαστός εταιρεία με ίδια μέσα.

Παρακολούθηση λειτουργίας τεχνοβλαστού και διαχείριση των αποφάσεων που πρέπει να ληφθούν σχετικά με αυτόν

Η διαχείριση των αποφάσεων (μεταξύ του ΠΑ.ΠΕΛ και του Τεχνοβλαστού) και η παρακολούθηση της λειτουργίας του τεχνοβλαστού θα γίνεται από τον ΕΛΚΕ του ΠΑ.ΠΕΛ. Στην παρακολούθηση αυτή θα συνδράμει η Μονάδα Μεταφοράς Τεχνολογίας και Καινοτομίας του φορέα, καθώς και η οικονομική του υπηρεσία.

Καταμερισμός Εσόδων από Συμβάσεις Μεταφοράς Τεχνολογίας

Ο ΕΛΚΕ διαχειρίζεται τα έσοδα που προέρχονται από την εμπορική εκμετάλλευση δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας, προϊόντων μεταφοράς τεχνολογίας – τεχνογνωσίας, που προκύπτουν από την εκτέλεση χρηματοδοτούμενων έργων και την εν γένει δραστηριότητα των μελών της πανεπιστημιακής κοινότητας.

Ποσοστό τουλάχιστον 25% των εσόδων αυτών αποδίδεται στον τακτικό προϋπολογισμό του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου (άρθρο 59 παρ.6α Ν.4485/2017). Το υπόλοιπο ποσό διατίθεται, κατά προτεραιότητα, για την κάλυψη των δαπανών που καταβλήθηκαν για την απόκτηση και συντήρηση των τίτλων πνευματικής ιδιοκτησίας, καθώς, επίσης, και αυτών που προέκυψαν κατά τη διαπραγμάτευση συμβάσεων μεταφοράς τεχνολογίας κατά τη διάρκεια του χρόνου ισχύος των αντίστοιχων τίτλων. Τέτοιου είδους δαπάνες περιλαμβάνουν αμοιβές που καταβλήθηκαν σε τρίτους για νομικές και συμβουλευτικές υπηρεσίες, καθώς επίσης και για την κατοχύρωση των τίτλων. Οι αμοιβές που πληρώνονται σε τρίτους μπορούν να είναι είτε εφάπαξ ή να έχουν τη μορφή προσυμφωνημένου ποσοστού από το συνολικό ύψος των δικαιωμάτων εκμετάλλευσης, εφόσον υπάρχουν.

Το υπόλοιπο ποσό, εφόσον μοναδικός δικαιούχος των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας είναι το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου (όπως όταν υπάρχει παραίτηση των καθηγητών – ερευνητών) συνιστά ίδιους πόρους του ΕΛΚΕ και διατίθεται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

Σε περίπτωση που υπάρχουν και δικαιούχοι φυσικά πρόσωπα (καθηγητές εφευρέτες/δημιουργοί), το υπόλοιπο ποσό κατανέμεται ως εξής: 60% λαμβάνουν οι καθηγητές (εφευρέτες/δημιουργοί) και 40% ο ΕΛΚΕ. Το ποσοστό του ΕΛΚΕ συνιστά ίδιους πόρους και διατίθεται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

Ο ΕΛΚΕ είναι δυνατόν να συμβάλλει στη χρηματοδότηση διάχυσης/έκδοσης των αποτελεσμάτων μιας έρευνας. Το ποσό της συγκεκριμένης δαπάνης επιστρέφεται στον ΕΛΚΕ από τον εκδότη, συγγραφέα ή χρηματοδοτηθέντα ερευνητή. Ο ΕΛΚΕ διατηρεί το δικαίωμα να απαιτήσει από τον χρηματοδοτηθέντα εκδότη ποσοστό μέχρι 30% από την εμπορική εκμετάλλευση της έκδοσης, της οποίας σκοπός ήταν η διάδοση των αποτελεσμάτων της έρευνας.

8. ΓΕΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΓΚΡΟΥΣΗ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΩΝ

Σύμφωνα με τον Οδηγό Χρηματοδότησης ΕΛΚΕ του ΠΑ.ΠΕΛ (ΦΕΚ Β'/6087/31.12.2020) και πιο συγκεκριμένα με το άρθρο 3 παρ. 5 του Παραρτήματος II περί του Κανονισμού Αρχών & Λειτουργίας της Επιτροπής Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου: «Κατά την ανάληψη, τη διεξαγωγή και τη δημοσίευση των αποτελεσμάτων της έρευνας, οι ερευνητές οφείλουν να εξασφαλίζουν ότι: α) έχουν ληφθεί οι απαραίτητες και απαιτούμενες άδειες για την υλοποίηση της συγκεκριμένης έρευνας από τους αρμόδιους κάθε φορά φορείς, β) δεν υφίσταται ή δεν πρόκειται να προκύψει κατά τη διεξαγωγή της έρευνας οποιαδήποτε σύγκρουση συμφερόντων, η οποία θα απαγόρευε ή θα δυσχέραινε τη διεξαγωγή της έρευνας κατά τρόπο αντικειμενικό και επιστημονικά αδιάβλητο, γ) τηρούνται τυχόν ειδικές νομοθετικές ρυθμίσεις που εφαρμόζονται στο συγκεκριμένο είδος έρευνας, όπως π.χ. για την περίπτωση των κοινωνικών ερευνών που αφορούν ευαίσθητες κοινωνικές ομάδες, για την περίπτωση των βιολογικών επιστημών στο πλαίσιο των οποίων εκπονούνται κλινικές έρευνες, για την περίπτωση διαχείρισης επικίνδυνων ουσιών και αποβλήτων κ.ά., δ) δεν παραβιάζονται σε καμία περίπτωση διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας που αναφέρονται και αφορούν την προστασία προσωπικών δεδομένων και ε) δεν παραβιάζεται, επίσης, σε καμία περίπτωση η προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας.»

Το ΠΑ.ΠΕΛ αναγνωρίζει ότι η αξιοποίηση των ερευνητικών αποτελεσμάτων και η κεφαλαιοποίηση της άυλης περιουσίας του ιδρύματος αποτελεί εξαιρετικά σημαντική συνιστώσα της δράσης του. Για τον λόγο αυτό, όλες οι διαδικασίες μεταφοράς τεχνολογίας εφαρμόζονται με πλήρη επαγγελματισμό, βάσει διεθνών πρακτικών σε συνθήκες διαφάνειας. Επίσης, εφαρμόζονται δικλίδες ασφαλείας, οι οποίες περιορίζουν τα περιθώρια κινδύνου και βελτιστοποιούν το επιθυμητό αποτέλεσμα, προστατεύοντας πάντα τον ερευνητή/εφευρέτη και το ίδρυμα. Στο πλαίσιο εξασφάλισης διακριτών ρόλων ερευνητών και αξιολογητών, επιτυγχάνεται η αποφυγή σύγκρουσης συμφερόντων όλων των εμπλεκόμενων μερών.

Επισημαίνεται μάλιστα ότι οι ερευνητές υποχρεούνται να δημοσιοποιούν την πηγή ή τις πηγές χρηματοδότησης της έρευνάς τους. Επίσης, κατά τη σύναψη συμφωνίας χρηματοδότησης, οι ερευνητές δεν πρέπει να δέχονται όρους που διακυβεύουν την ελευθερία τους, το κύρος και τα συμφέροντα του Πανεπιστημίου κατά τον σχεδιασμό, τη διεξαγωγή και τη δημοσίευση της έρευνάς τους.

Σύμφωνα με το άρθρο 58 του Ν.4864/2021, στον κανονισμό των ερευνητικών οργανισμών είναι δυνατόν να ορίζονται ειδικότεροι όροι για τη σύγκρουση συμφερόντων, καθώς και για τους όρους ανάληψης δεσμεύσεων για την αποφυγή συγκρούσεων συμφερόντων από τα μέλη ακαδημαϊκού ή ερευνητικού προσωπικού

που συμμετέχουν σε εταιρείες-τεχνοβλαστούς, ως εταίροι, με ή χωρίς θέση εκτελεστικού μέλους διοίκησης. Σύγκρουση συμφερόντων τίθεται ιδίως:

(α) όταν η δραστηριότητα του μέλους στο πλαίσιο της εταιρείας-τεχνοβλαστού περιορίζει τον χρόνο που αφιερώνει στα λοιπά καθήκοντά του και ιδίως στην ερευνητική του δραστηριότητα, προκαλώντας καθυστερήσεις ή επιδρώντας αρνητικά στην αποτελεσματικότητα του έργου της ερευνητικής ομάδας στην οποία συμμετέχει, (β) όταν ο ερευνητής αποτελεί μέλος του πρυτανικού συμβουλίου ή της Επιτροπής Ερευνών και

(γ) όταν η χρήση υποδομών και εγκαταστάσεων του ερευνητικού οργανισμού από το μέλος ακαδημαϊκού ή ερευνητικού προσωπικού στο πλαίσιο της εταιρείας-τεχνοβλαστού, εφόσον έχει παραχωρηθεί τέτοια χρήση στην εταιρεία - τεχνοβλαστό, βάσει της σύμβασης του άρθρου 60 του Ν. 4864/2021, περιορίζει τη διαθεσιμότητα των υποδομών και εγκαταστάσεων αυτών για το υπόλοιπο ερευνητικό ή ακαδημαϊκό προσωπικό του ερευνητικού οργανισμού.

Δυνάμει μάλιστα του άρθρου 57 παρ. 5 εδάφιο β' του ως άνω Νόμου στον κανονισμό του ερευνητικού οργανισμού μπορεί να ορίζονται επίσης κανόνες για την αποτροπή συγκρούσεων συμφερόντων, ιδίως, για την αποφυγή υπέρμετρου περιορισμού του χρόνου άσκησης των λοιπών, εκτός εταιρείας - τεχνοβλαστού, ακαδημαϊκών ή ερευνητικών καθηκόντων του ερευνητή.

Άλλωστε, κατά το άρθρο 60 παρ. 3 περίπτωση δ' εδάφιο δγ' του Ν.4864/2021 στη σύμβαση τεχνοβλαστού, η οποία είναι ορισμένης διάρκειας και ορίζεται στην απόφαση έγκρισης της ίδρυσης της εταιρείας - τεχνοβλαστού του άρθρου 53, δύναται να οριστούν δεσμεύσεις για τη διασφάλιση αποφυγής σύγκρουσης συμφερόντων για τους εταίρους που είναι μέλη του ερευνητικού ή ακαδημαϊκού προσωπικού.

8.1. Ζητήματα στρατηγικής στον σχεδιασμό συναλλαγών για την επιχειρηματική αξιοποίηση της έρευνας

Για τον σχεδιασμό, τη σύναψη και την υλοποίηση των συναλλαγών αυτών έχουν αναδειχθεί διεθνώς κάποια βασικά ζητήματα στρατηγικής, ζητήματα για την αποτελεσματικότητα των συναλλαγών, ζητήματα για αποφάσεις που πρέπει να λαμβάνονται, ζητήματα συναλλακτικής στάσης και συμπεριφοράς.

Βασικό, αλλά όχι αποκλειστικό, εργαλείο των συναλλαγών είναι οι συμβάσεις, αλλά όχι μόνο αυτές. Στις συναλλαγές συντάσσονται και χρησιμοποιούνται και άλλα έγγραφα που καταρτίζονται μονομερώς από κάποιο εκ των μερών. Επιπλέον, στις συναλλαγές κρίσιμος είναι και ο προφορικός λόγος για τη συνεννόηση μεταξύ των μερών και το σταδιακό «χτίσιμο» της σχέσης.

Επίσης, σημαντική παράμετρος στο πεδίο των συναλλαγών είναι η διαπραγμάτευση για την προσέλκυση ενός συναλλασσόμενου, την προετοιμασία ή τη διαμόρφωση των όρων μίας συναλλαγής.

Κατά τον σχεδιασμό και την υλοποίηση μίας συναλλαγής, τόσο στο πλαίσιο ενός εγχειρήματος επιχειρηματικής αξιοποίησης έρευνας όσο και ευρύτερα, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι εξής βασικές αρχές:

- i Κάθε συναλλαγή βασίζεται σε μία λογική «Δούναι και Λαβείν», μία ανταλλακτική λογική μεταξύ των εμπλεκόμενων μερών. Αυτή η λογική διέπει κάθε έκφανση της συναλλαγής, ακόμα και τις καταρχήν «χαριστικές» εκφάνσεις της. Είναι σημαντικό να επισημανθεί ότι στη λογική «Δούναι και Λαβείν» υφίσταται κάθε φορά μία δέσμευση ή η ανάληψη μίας παροχής από το ένα μέρος και ως αντάλλαγμα από το άλλο μέρος είτε μία αντιπαροχή (υλική ή μη) είτε απλώς μία ανάληψη μίας άλλης δέσμευσης/υποχρέωσης. Η ανταλλακτική σχέση, δηλαδή, δεν αφορά μόνο παροχές και αντιπαροχές αλλά αμοιβαίες δεσμεύσεις.
- ii Σε κάθε συναλλαγή αναπτύσσεται ένα πλέγμα αμοιβαίων και αντικρουόμενων συμφερόντων μεταξύ των εμπλεκόμενων μερών. Ακόμα και στην ίδια την συναλλαγή για κάποια θέματα τα συμφέροντα των μερών μπορεί να είναι αμοιβαία και σε άλλα θέματα τα μέρη μπορεί να έχουν αντικρουόμενα συμφέροντα. Γι' αυτό απαιτείται να αποσαφηνίζεται από την αρχή ποια είναι τα επιμέρους συμφέροντα που τα μέρη θεωρούν ότι διακυβεύονται σε μία συναλλαγή.
- iii Μία συναλλαγή για να είναι αποδοτική για όλα τα μέρη πρέπει να επιτυγχάνει τη μέγιστη δυνατή εξισορρόπηση των αντικρουόμενων συμφερόντων, όλων των επιμέρους συμφερόντων. Η εξισορρόπηση αφορά στην κατανομή των υποχρεώσεων, των δικαιωμάτων, των οικονομικών βαρών και λαμβάνει υπόψη την «ισχύ» και τις δυνατότητες κάθε μέρους.
- iv Η εξισορρόπηση των αντικρουόμενων συμφερόντων των μερών είναι ένα διαρκές διακύβευμα.
- v Συνολικά, ωστόσο, μία συναλλαγή απαιτείται να βασίζεται σε μία κοινή προσπάθεια και απαιτεί την κοινή, ενεργό εμπλοκή των μερών για την υλοποίησή της.
- vi Η στρατηγική μίας συναλλαγής πρέπει να λαμβάνει υπόψη το περιβάλλον στο οποίο θα αναπτυχθεί μία συναλλαγή, τις ιδιαιτερότητές του, αλλά και την κυρίαρχη κουλτούρα. Συνεπώς, για συναλλαγές που έχουν αφετηρία την Ελλάδα ή που θα υλοποιηθούν στην Ελλάδα δεν μπορούν να υιοθετούνται άκριτα πρότυπα διεθνών συναλλαγών χωρίς να προσαρμόζονται στις εθνικές ιδιαιτερότητες του ελληνικού συναλλακτικού περιβάλλοντος (οι οποίες απαιτείται να είναι αποσαφηνισμένες και κοινώς αποδεκτές από τα συναλλασσόμενα μέρη).

Βασική παράμετρος των συναλλαγών είναι η συναλλακτική στάση και συμπεριφορά των εμπλεκόμενων μερών. Η στάση και η συμπεριφορά αυτή διαμορφώνεται από το βαθμό εμπιστοσύνης που έχει αναπτυχθεί μεταξύ των εμπλεκόμενων μερών.

Το μέγεθος της εμπιστοσύνης μεταξύ των μερών είναι καθοριστικός παράγων που επηρεάζει το σχεδιασμό και την εξέλιξη της υλοποίησης της συναλλαγής και είναι ένα μέγεθος δυναμικά μεταβαλλόμενο.

Το πώς «χτίζεται» ή αντίστοιχα μειώνεται ή και «διαλύεται» η εμπιστοσύνη μεταξύ των μερών είναι μία δύσκολη εξίσωση με πολλές παραμέτρους, αλλά με κύρια παράμετρο τον παράγοντα «άνθρωπο».

Πυρήνας κάθε συναλλαγής είναι ο παράγων «άνθρωπος», οι εμπλεκόμενοι άνθρωποι που ενεργούν για λογαριασμό κάθε μέρους. Ακριβώς επειδή ο παράγων «άνθρωπος» είναι πολύπλοκος και μεταβαλλόμενος, λόγω των διαφορετικών απαιτήσεων των ανθρώπινων χαρακτήρων, η εμπέδωση ενός πλαισίου εμπιστοσύνης είναι μία σημαντική πρόκληση. Παραμένει όμως ένα αναγκαίο ζητούμενο.

8.2 Συμβάσεις, συναλλακτικά έγγραφα και συναλλακτικός λόγος

8.1.1 Σχεδιασμός και κατάρτιση συμβάσεων

Στο πλαίσιο των συναλλαγών για ένα εγχείρημα επιχειρηματικής αξιοποίησης έρευνας οι κυριότερες συμβάσεις διακρίνονται σε:

- Προκαταρκτικές Συμβάσεις, για την προετοιμασία μίας συναλλαγής
- Συμβάσεις για την υλοποίηση μίας συναλλαγής

Οι βασικές προκαταρκτικές συμβάσεις είναι οι (α) Συμβάσεις Εχεμύθειας (άλλως κατά ατυχή μετάφραση του αγγλικού όρου «Συμβάσεις Εμπιστευτικότητας») και (β) τα Προσύμφωνα που θέτουν τους όρους συνεργασίας (συχνά χαρακτηριζόμενα με τον αγγλικό όρο ως Memorandum of Understanding - MOU).

Για την υλοποίηση συναλλαγών στο πεδίο της επιχειρηματικής αξιοποίησης της έρευνας, οι βασικές συμβάσεις είναι οι συμβάσεις με το ακόλουθο αντικείμενο:

A) Συμβάσεις παραχώρησης άδειας εκμετάλλευσης διανοητικής ιδιοκτησίας

B) Συμβάσεις για την ανάθεση της εμπορικής αξιοποίησης ερευνητικού έργου

Γ) Συμβάσεις κοινής ερευνητικής ανάπτυξης και εκμετάλλευσης προϊόντος

Δ) Συμβάσεις για την ανάθεση υλοποίησης ερευνητικού έργου

E) Συμβάσεις για τη μεταφορά και αξιοποίηση τεχνογνωσίας (know-how)

ΣΤ) Συμβάσεις για την αποκάλυψη ειδικής τεχνογνωσίας και την παραχώρηση της εκμετάλλευσής της ως «εταιρικού μυστικού» (trade secret)

Z) Συμβάσεις παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών τεχνογνωσίας

H) Συμβάσεις- Πλαίσιο για τη διαρκή συνεργασία ανοιχτού τύπου με ανταλλαγή πληροφορήσης και με την προετοιμασία κοινής ερευνητικής δραστηριότητας ή δραστηριότητας εμπορικής αξιοποίησης έρευνας ή μεταφοράς τεχνογνωσίας

(μπορεί να θεωρηθούν και ως συμβάσεις/συμφωνίες «ανοιχτής καινοτομίας» - open innovation)

8.1.2 Βασικές αρχές για τον σχεδιασμό συμβάσεων

Οι βασικές αρχές για τον σχεδιασμό συμβάσεων, σύμφωνα με το ελληνικό δίκαιο και το ελληνικό συναλλακτικό περιβάλλον είναι οι εξής:

- i. Ισχύει καταρχήν στο ελληνικό δίκαιο (αλλά και διεθνώς στα περισσότερα νομικά συστήματα) η λεγόμενη «ελευθερία» των συμβάσεων δηλαδή η ελευθερία των μερών να ρυθμίσουν κατά βούληση τις σχέσεις τους. Νομική βάση της ελευθερίας των συμβάσεων είναι το άρθρο 361 του Αστικού Κώδικα. Ο νόμος ρυθμίζει και θέτει περιορισμούς σε ειδικά και συγκεκριμένα μόνο ζητήματα, στην ουσία θέτοντας όρια.
- ii. Κρίσιμο σε κάθε σύμβαση είναι το εφαρμοστέο δίκαιο. Υπάρχουν σημαντικές διαφορές μεταξύ «ηπειρωτικών δικαίων» (Ελλάδα, Γερμανία, Σκανδιναβία, Γαλλία, Ιταλία) και «αγγλοσαξονικών δικαίων» (ΗΠΑ, Μ. Βρετανία) και δεν μπορούν να υιοθετούνται άκριτα πρότυπα συμβάσεων άλλων χωρών
- iii. Το ποιο είναι το κύριο αντικείμενο της σύμβασης καθορίζει ευρύτερα το περιεχόμενο της σύμβασης: το κύριο οικονομικό αντάλλαγμα και τον τρόπο καθορισμού του, ζητήματα χρόνου, τις υποχρεώσεις των μερών και τις συνέπειες από την παραβίαση τους
- iv. Πρέπει να είναι σαφές ότι μία έγγραφη σύμβαση αποτελεί απλά τη βάση, την αφετηρία. Καθοριστικός είναι ο τρόπος που θα υλοποιηθεί.
- v. Κρίσιμη είναι η οριοθέτηση των πεδίων ευθύνης και η κατανομή των οικονομικών
- vi. Κρίσιμη είναι η σαφήνεια στο ποιες είναι οι αμοιβαίες δεσμεύσεις: Τι ειδικότερες υποχρεώσεις αναλαμβάνει κάθε μέρος;
- vii. Κρίσιμο είναι να καθορίζεται με σαφήνεια ποιες συνέπειες έχει η παραβίαση των υποχρεώσεων (αδυναμία εκτέλεσης μίας υποχρέωσης). Επίσης, πρέπει να είναι σαφές πότε η μη εκτέλεση μίας υποχρέωσης ισοδυναμεί στην ουσία με τη μη εκτέλεση της ίδιας της σύμβασης
- viii. Είναι σημαντικό να εξετάζονται και να επιλέγονται άλλοι εναλλακτικοί τρόποι επίλυσης διαφορών, πλην της δικαστικής επίλυσης όπως η Διαμεσολάβηση και η Διαιτησία.

8.1.3 Η κατάρτιση συμβάσεων από το ΠΑ.ΠΕΛ

Για την κατάρτιση συμβάσεων μεταξύ Ερευνητικών Φορέων (ΑΕΙ και Ερευνητικών Κέντρων) είναι κρίσιμο να ληφθούν υπ' όψιν τα εξής:

- i. Ο δημόσιος χαρακτήρας των Ερευνητικών Φορέων εισάγει διαδικαστικές προϋποθέσεις και περιορισμούς βάσει του εκάστοτε εσωτερικού κανονισμού τους όπως πχ:

- ορισμός αρμοδίου οργάνου
 - εσωτερική διαδικασία του φορέα για τον προέλεγχο σύμβασης
 - ειδικός τύπος σύμβασης
- ii. Οι υφιστάμενες ρυθμίσεις του θεσμικού πλαισίου των Ερευνητικών Φορέων δεν είναι πάντοτε πλήρεις και σαφείς, με αποτέλεσμα να υπάρχουν αρκετές ασάφειες σε κρίσιμα ζητήματα.
- iii. Σύμφωνα με το άρθρο 94 του Ν. 4310/2014 περί Έρευνας, Τεχνολογικής Ανάπτυξης και Καινοτομίας για τα ΑΕΙ κλπ «Οι δημόσιοι ερευνητικοί οργανισμοί δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου μπορούν να συνάπτουν συμβάσεις προμηθειών, υπηρεσιών και έργων προσφεύγοντας σε διαδικασία με διαπραγμάτευση, χωρίς να προηγείται δημοσίευση σχετικής προκήρυξης, μετά από απόφαση του αρμόδιου οργάνου τους, υπό την προϋπόθεση, ότι η δαπάνη καλύπτεται από ίδιους πόρους και η προμήθεια εκτελείται για την παραγωγή, υποστήριξη, προβολή και αξιοποίηση ερευνητικών αποτελεσμάτων ή στο πλαίσιο ερευνητικών, αυτοχρηματοδοτούμενων ή συγχρηματοδοτούμενων έργων και συμφωνιών ή υποστήριξης της λειτουργίας ή διαχείρισης και αξιοποίησής τους.
- iv. Η Ερευνητική Ομάδα καταρχήν δεν αποτελεί συμβαλλόμενο μέρος. Συμβαλλόμενο μέρος είναι ο ερευνητικός φορέας. Αυτό θέτει ζητήματα στην εκτέλεση της σύμβασης σε περίπτωση αποχώρησης της ομάδας.

8.3 Συναλλακτικά έγγραφα

Τα έγγραφα στις συναλλαγές έχουν μεγάλη σημασία διότι (α) αποτελούν βάση για τη δημιουργία ασφάλειας και εμπιστοσύνης, (β) διασφαλίζουν τη σαφήνεια των όρων των συναλλαγών, (γ) δίνουν τη δυνατότητα για Έλεγχο ή Ενημέρωση από δημόσιες αρχές ή μελλοντικά ενδιαφερόμενους τρίτους

Τα έγγραφα πρέπει να αντιμετωπίζονται ως λειτουργικό εργαλείο και ως παράγοντας ασφάλειας και όχι ως τροχοπέδη. Αναπόφευκτα έχει καθοριστική βαρύτητα τι γράφεται, πώς γράφεται, αλλά πρέπει να ερμηνεύονται με ευελιξία πάντα σε συνάρτηση με το τι εξυπηρετούν.

Πέρα από τις συμβάσεις άλλα έγγραφα των συναλλαγών είναι:

- Μονομερείς Δηλώσεις (πχ Letters of Intent)
- Έγγραφα «εμπορικής αλληλογραφίας», ηλεκτρονικά και έντυπα (επιστολές)

Δεν είναι οι συμβάσεις το σημαντικότερο έγγραφο των συναλλαγών. Όλα τα έγγραφα έχουν καίρια βαρύτητα. Και μέσα από τις μονομερείς δηλώσεις μπορεί να ιδρυθούν σημαντικές δεσμεύσεις.

Για να είναι «λειτουργικά» τα έγγραφα των συναλλαγών και να στηρίζουν αποτελεσματικά τις συναλλαγές απαιτείται να λαμβάνονται υπόψη τα εξής:

- (α) η σημασία της σαφήνειας: *ακριβολογία, ακριβής χρήση της γλώσσας.*
- (β) η σημασία της πληρότητας: Να μην θεωρείται τίποτα αυτονόητο.
- (γ) η σημασία του να αντιλαμβάνονται τα μέρη τις συνέπειες αυτών που γράφονται.
- (δ) η σημασία της ρητής τήρησης επιφυλάξεων και της ρητής δήλωσης της «βεβαιότητας» (όταν όντως συντρέχει βεβαιότητα).

8.4 Ο λόγος των συναλλαγών

Έχει σημασία τι λέγεται, πώς λέγεται, πότε λέγεται, πάντα σε συνάρτηση με το τι εξυπηρετεί στο πλαίσιο μίας άτυπης συζήτησης σε συνάντηση διαπραγμάτευσης, σε μία αλληλογραφία και εν γένει στα έγγραφα των συναλλαγών.

Ενόψει της καθοριστικής σημασίας του λόγου των συναλλαγών κωδικοποιούνται παρακάτω κάποιες βασικές αρχές του:

- i. Αποκάλυψη γίνεται μόνο όταν υπάρχει λόγος και αφού σταθμιστούν οι συνέπειες της αποκάλυψης.
- ii. Ερώτηση γίνεται διερευνητικά για να γνωριστούν τα μέρη της συναλλαγής μεταξύ τους.
- iii. Δηλώνονται οι επιφυλάξεις ρητά, ενώ δεν αναλαμβάνονται με ευκολία δεσμεύσεις.
- iv. Αντλείται το σύνολο της πληροφορίας με τη μέγιστη δυνατή ακρίβεια. Δεν θεωρείται τίποτα αυτονόητο.
- v. Αποσαφήνιση των λεγομένων.
- vi. Επιδίωξη γενικότερα της σαφήνειας.

8.5 Διαδικασίες που ακολουθούνται για την εφαρμογή πολιτικής συγκρούσεων συμφερόντων

Το αρμόδιο όργανο του φορέα που θα είναι υπεύθυνο για τη βέλτιστη διαχείριση ενδεχόμενων καταστάσεων σύγκρουσης συμφερόντων θα είναι η Επιτροπή Ερευνών ΕΛΚΕ, η οποία θα είναι υπεύθυνη για τη διατήρηση και ανάπτυξη της πολιτικής σύγκρουσης συμφερόντων και θα καθοδηγεί τους εμπλεκόμενους σε περιπτώσεις σύγκρουσης συμφερόντων, θα αποκλιμακώνει τους κινδύνους και τα ζητήματα σύγκρουσης συμφερόντων και θα παρέχει συμβουλές και συστάσεις στους εμπλεκόμενους.

Στο πλαίσιο της διαχείρισης των ανωτέρω καταστάσεων είναι απαραίτητο να ακολουθούνται οι κάτωθι διαδικασίες.

8.5.1 Διαδικασία ενημέρωσης των ενδιαφερομένων σχετικά με τις ρυθμίσεις της πολιτικής σύγκρουσης συμφερόντων

Σε ένα πρώτο στάδιο η Μονάδα Μεταφοράς Τεχνολογίας και Καινοτομίας θα ενημερώνει τα ενδιαφερόμενα εμπλεκόμενα μέρη, σχετικά με τις ρυθμίσεις

πολιτικής σύγκρουσης συμφερόντων, σύμφωνα με το υπάρχον νομοθετικό πλαίσιο, όπως αυτό αναλύεται ανωτέρω. Η ενημέρωση αυτή θα πραγματοποιείται μέσω της δημοσίευσης του εγκεκριμένου Κανονισμού Μεταφοράς Τεχνολογίας. Σε κάθε περίπτωση, βέβαια, κατόπιν αιτήματος των εμπλεκόμενων μερών θα υπάρχει σχετική καθοδήγηση από τη Μονάδα για τα βήματα που θα κληθούν να ακολουθήσουν, ώστε να τον βρουν δημοσιευμένο στην αντίστοιχη ιστοσελίδα.

8.5.2 Διαδικασία αναφοράς προς τον φορέα καταστάσεων σύγκρουσης συμφερόντων
Ο ενδιαφερόμενος (ερευνητής, ίδρυμα, εργαστήριο, τεχνοβλαστός, τρίτη εταιρεία και οποιοσδήποτε άλλος εμπλέκεται στη συγκεκριμένη εφεύρεση) θα μπορεί να υποβάλλει αναφορά ενώπιον της Μονάδας, όποτε παρουσιάζεται κάποιο πρόβλημα. Ειδικότερα, η Μονάδα θα λαμβάνει αρχικά το αίτημα της αναφοράς για οποιαδήποτε κατάσταση σύγκρουσης συμφερόντων προκύπτει και στη συνέχεια θα παραπέμπει στην Επιτροπή Ερευνών ΕΛΚΕ, η οποία ως η πλέον αρμόδια θα επιλαμβάνεται επί της υπόθεσης. Έργο της άλλωστε είναι να αποκλιμακώνει τους κινδύνους, παρέχοντας ταυτόχρονα συμβουλές για αποφυγή επανάληψής της στο μέλλον.

8.5.3 Διαδικασίες που ακολουθούνται από την επιτροπή σύγκρουσης συμφερόντων
Η Επιτροπή Ερευνών ΕΛΚΕ θα ακολουθεί τις κάτωθι διαδικασίες, αναλόγως κάθε φορά των εκάστοτε σχέσεων των ενδιαφερόμενων εμπλεκόμενων, καθώς και των σχετικών ζητημάτων που προκύπτουν.

1) Σχέσεις ερευνητή/ εφευρέτη με τη λήψη αποφάσεων για προστασία διανοητικής ιδιοκτησίας

Η επιτροπή, εφόσον κριθεί αναγκαίο, θα μπορεί να αποκλείσει τον ερευνητή από τη συμμετοχή του σε αποφάσεις που αφορούν στην αξιοποίηση της διανοητικής ιδιοκτησίας.

2) Σχέσεις ερευνητή/ εφευρέτη με τον τεχνοβλαστό

Η επιτροπή, εφόσον κριθεί αναγκαίο, θα μπορεί να ζητήσει από τον ερευνητή να ορίσει το χρόνο που θα παρέχει τις υπηρεσίες του στον τεχνοβλαστό και σε περίπτωση που δεν είναι συνεπής στις υποχρεώσεις του προς τα ερευνητικά του καθήκοντα και τις λοιπές υποχρεώσεις του προς τον οργανισμό να του ζητήσει να επιλέξει σε ποιες δραστηριότητες μπορεί να ανταπεξέλθει, ζητώντας του παράλληλα να ορίσει αντικαταστάτη ως προς τις ερευνητικές του υποχρεώσεις.

3) Σχέσεις ανάμεσα στο εργαστήριο/ ινστιτούτο που ανήκει ο ερευνητής/ εφευρέτης με τον τεχνοβλαστό

Η επιτροπή, εφόσον κριθεί αναγκαίο, θα μπορεί να ζητήσει να απέχει ο ερευνητής από τις διαπραγματεύσεις του οργανισμού με τον τεχνοβλαστό (π.χ. για την παραχώρηση της τεχνογνωσίας) ή/και να ζητήσει να απέχει ο ερευνητής από τις συμφωνίες του εργαστηρίου με τον τεχνοβλαστό.

4) Παροχή υπηρεσιών σε τρίτες εταιρείες με τις οποίες σχετίζεται ο ερευνητής του φορέα

Η επιτροπή, εφόσον κριθεί αναγκαίο, θα μπορεί να ζητήσει να απέχει προσωρινά ο ερευνητής από τη σύναψη συμφωνιών του εργαστηρίου με τρίτες εταιρείες.

5) Διαπραγμάτευση παραχώρησης ή μεταβίβασης δικαιωμάτων σε τρίτες εταιρείες, με τις οποίες σχετίζεται ο ερευνητής του φορέα

Η επιτροπή, εφόσον κριθεί αναγκαίο, θα μπορεί να ζητήσει να απέχει ο ερευνητής από συγκεκριμένες διαπραγματεύσεις ή συγκεκριμένες συμφωνίες παραχώρησης ή μεταβίβασης δικαιωμάτων του οργανισμού.